

SPRAWOZDANIE

Z WIZYTACJI ZAKŁADU KARNEGO W C.(...)

obejmującej całokształt zagadnień określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencyjnego (Dz. U. Nr 152, poz. 1496)

Wizytację przeprowadził w dniach 01-08 października 2008 r. Roman Płoński Kierownik Sekcji Penitencyjnej Sądu Okręgowego w Łomży

Ł., dnia 06 listopada 2008 r.?

Zakres wizytacji

I. Ogólna charakterystyka jednostki penitencyjnej. str. S

II. Ocena sposobu wykonania zaleceń związanych z poprzednimi wizytacjami. str. 7

III. Zagadnienia wynikające z w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobu, zakresu

i trybu sprawowania nadzoru penitencyjnego (Dz. U. 2003 Nr 152, poz. 1496), a w szczególności:

1) Legalność wykonywania orzeczonej kary, legalność osadzenia i przebywania skazanych w zakładach karnych oraz ich zwalniania z tych zakładów; str. 11

2) Wykonywanie zadań penitencyjnych i działalność resocjalizacyjna zakładu karnego oraz przebieg procesu resocjalizacji skazanych, zwłaszcza przestrzegania praw i obowiązków skazanych oraz zasadności i skuteczności stosowanych metod i środków oddziaływania penitencyjnego, prawidłowości i terminowości dokonywania okresowych ocen postępów w resocjalizacji i opiniowania skazanych; str. 15

3) Działalność zakładu karnego w zakresie rozpoznawania osobowości skazanych, zwłaszcza przeprowadzania badań psychologicznych i psychiatrycznych oraz gromadzenia informacji dotyczących osoby skazanego; str. 20

4) Kwalifikowanie skazanych do właściwych systemów wykonywania kary, ustalanie indywidualnych programów oddziaływania oraz sposób ich realizacji; Kwalifikowanie skazanych jako niebezpiecznych; prawidłowość zaliczania skazanych do odpowiednich grup i podgrup klasyfikacyjnych, kierowania do właściwych zakładów karnych, rozmieszczania wewnątrz tych zakładów, jak również dokonywania zmian w tym zakresie; str. 21

5) Różnicowanie sposobu i warunków wykonywania kary pozbawienia wolności, kary aresztu i kary aresztu wojskowego; str. 23

6) Ustalony w zakładzie karnym porządek i dyscyplina; str. 24

7) Wykorzystywanie pracy jako środka oddziaływania penitencyjnego, przestrzeganie przepisów dotyczących czasu, bezpieczeństwa i higieny pracy, kierowania w pierwszej kolejności do odpłatnego zatrudnienia zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych, a także skazanych mających szczególnie trudną sytuację materialną, osobistą lub rodzinną oraz prawidłowości ustalania należności za pracę; str. 25?

8) Kierowanie skazanych do nauczania ogólnego i zawodowego, jak również przestrzeganie ustalonych zasad szkolenia i samokształcenia; str. 28

9) Organizowanie czasu wolnego skazanych, zwłaszcza organizowanie zajęć kulturalno - oświatowych, zajęć wychowania fizycznego i sportowego, oraz pobudzenia aktywności społecznej skazanych; str. 29

10) Prawdliwość przyznawania nagród, ulg i zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego oraz wymierzania kar dyscyplinarnych i wykorzystywania ich jako środka oddziaływania penitencjarnego; str. 31

11) Współdziałanie ze społeczeństwem, zwłaszcza z zakładami pracy zatrudniającymi skazanych, placówkami oświatowo - wychowawczymi i rodzinami skazanych oraz pozyskiwania ich do udziału w procesie wychowawczym; str. 32

12) Przestrzeganie praw skazanych w zakresie korzystania z praktyk i posług religijnych, uczestniczenia w prowadzonym nauczaniu religii i udziału w działalności charytatywnej i społecznej kościoła lub innego związku wyznaniowego str. 33

13) Warunki bytowe skazanych, stan opieki medycznej i stan

sanitarny; str. 34

14) Prawdliwość i terminowość załatwiania próśb, skarg i wniosków skazanych; str. 39

15) Kolejności wykonywania orzeczeń, jak również prawdliwość zawiadamiania o przystąpieniu do wykonania orzeczenia lub o braku możliwości przystąpienia do jego wykonywania oraz przesyłania obliczenia kary; Prawdliwość i terminowość realizacji świadczeń alimentacyjnych oraz innych należności stwierdzonych tytułem wykonawczym; str. 42

16) Przestrzeganie przepisów o bezpieczeństwie w zakładzie karnym, w tym przepisów dotyczących użycia broni, siły fizycznej i środków przymusu bezpośredniego; Prawdliwość postępowania administracji zakładu karnego w razie ujawnienia popełnienia przestępstwa, a także w wypadkach buntów, samouszkodzeń i zgonów; str. 43

.

17) Zakres, terminowość i trafność podejmowanych czynności mających na celu przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; udzielania pomocy postpenitencjarnej, zwłaszcza w zakresie uzyskania przez skazanego dokumentów tożsamości, znalezienia pracy i zakwaterowania po zwolnieniu z zakładu karnego, a także pomocy w ustaleniu niezdolności do pracy i prawa do renty z tytułu tej niezdolności. str. 46

str. 50

IV. Zalecenia powizytacyjne.

Z uwagi na specyfikę Zakładu Karnego w C. niektóre z punktów wyszczególnionych w ww. rozporządzeniu omówiono łącznie.

I. Ogólna charakterystyka jednostki penitencjarnej.

Zakład Karny w C. został formalnie powołany do życia Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości w wykazie jednostek penitencjarnych i ich przeznaczeniu z dnia 20 czerwca 2001 r. Jest nadal jednostką penitencjarną w rozbudowie. Pierwszy transport skazanych zgodnie z decyzją Dyrektora Okręgowego SW przesłano tu w dniu 14 stycznia 2001 r. zasiedlając pawilon IV o pojemności 35 miejsc. W tym czasie był to zakład wyłącznie dla dorosłych mężczyzn odbywających karę po raz pierwszy. Od 1 marca 2003 r. rozpoczął funkcjonowanie pawilon III o pojemności 141 miejsc. W pawilonie IV umieszczono skazanych młodocianych. Następnie w 19 kwietnia 2005 roku uruchomiono kolejny pawilon mieszkalny (pawilon II), gdzie przemieszczono osadzonych młodocianych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu półotwartego oraz skazanych odbywających karę po raz pierwszy w zakładzie karnym typu półotwartego (pojemność 207 miejsc), gdzie przebywa około 250 skazanych. W dniu 1 maja 2006 roku oddano do użytku kolejny pawilon mieszkalny (pawilon I) z przeznaczeniem na oddział aresztu śledczego oraz dla

skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego (pojemność 177 miejsc), w którym przebywa kolejnych 200 osadzonych.

Aktualnie Zakład Karny w C. jest zakładem typu zamkniętego dla mężczyzn z oddziałami: aresztu śledczego, zakładu typu półotwartego i otwartego dla mężczyzn odbywających karę po raz pierwszy oraz zakładem typu półotwartego dla młodocianych zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Służby Więziennej Nr 7/06 z dnia 11 kwietnia 2006r. określającym nowe przeznaczenie dla tej jednostki penitencjarnej. Pojemność dla tego zakładu karnego została ustalona na 789 miejsc. W dniu 01 października 2008 r. przebywało tu 870 osadzonych, z czego w pawilonie A - 169 osadzonych, w pawilonie B - 232 osadzonych, w pawilonie C - 242, w pawilonie D - 184 a w pawilonie E- 43 osadzonych.

Jednostka jest jednak od dłuższego czasu przeludniona. Przekroczenie normy odnotowano po raz pierwszy 17 marca 2002 r. Na dzień 01.10.2008 r. stan załadunku w tut. zakładzie karnym wynosi 110%, co oznacza, że 658 osadzonych nie miało zapewnionej normy 3 m kwadratowych określonej w kodeksie karnym wykonawczym. W związku z tym Dyrektor Zakładu Karnego w C. zarządzeniem z dnia 01.10.2008 nr 51/2008 r w sprawie umieszczania osadzonych... zezwolił na umieszczenie osadzonych zakwaterowanych w pawilonach A, B, C, D i E w warunkach, w których powierzchnia na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m², na czas określony do dnia 31.10. 2008 r.

W grudniu 2009 roku planowane jest otwarcie kolejnego budynku penitencjarnego z przeznaczeniem dla skazanych pierwszy raz karanych odbywających karę w warunkach zakładu typu półotwartego (2 oddziały mieszkalne z pojemnością ok. 160 miejsc).

II. Ocena sposobu wykonywania zadań związanych z poprzednią wizytacją.

Ostatnia wizytacja w Zakładzie Karnym w C. miała miejsce w dniach 24 - 31 października 2007 roku i była także przeprowadzona przez Kierownika Sekcji Penitencjarnej Sądu Okręgowego w Łomży sędziego Romana Płońskiego. Wizytacja ta obejmowała całokształt zagadnień określonych w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu sprawowania nadzoru penitencjarnego (Dz. U. Nr 152, poz. 1496).

Wizytacja pozytywnie oceniła funkcjonowanie Zakładu Karnego w C. na wszystkich odcinkach. Jednakże w celu usprawnienia funkcjonowania zakładu zalecono:

- dalsze prowadzenie dokładnych badań osobopoznawczych skazanych odbywających karę pozbawienia wolności, a w szczególności dążenie do dokładnego rozpoznania środowiska osadzonych w celu wyeliminowania zdarzeń i zintensyfikowanie działań w zakresie przekwalifikowania do odpowiednich grup klasyfikacyjnych tych skazanych, którzy swoim zachowaniem i postawą dawać będą do tego podstawy, z wytransportowaniem ich z zakładu włącznie;
- dbanie w dalszym ciągu o systematyczny spadek liczby osadzonych związanych z podkulturą więzienną;
- dążenie do zwiększenia - w miarę możliwości - obsady funkcjonariuszy działu ochrony i zmniejszenia obciążenia funkcjonariuszy, ze zmniejszeniem godzin nadliczbowych;
- dążenie do zmniejszenia w miarę możliwości liczby podopiecznych przypadających na jednego wychowawcę;
- dalsze szkolenie funkcjonariuszy, w szczególności młodej kadry;
- dalsze dążenie do pozyskiwania nowych miejsc pracy, pomimo bardzo dobrych wyników już dotychczas osiągniętych na tym polu.
- dołożenie starań w kierunku zwiększenia ilości zatrudniania skazanych zobowiązanych do łożenia rat alimentacyjnych

- dokładanie starań, aby sporządzanie prognoz i opinii następowało w stosunkowo krótkim okresie czasu po zaistnieniu przyczyn ich sporządzenia.

- zadbanie o to, aby korespondencja kierowana do skazanych była niezwłocznie im doręczana, i aby w takim samym trybie, zwrotne poświadczenie odbioru pism były odsyłane adresatom.

Stosownie do § 7 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencyjnego wyznaczono termin do dnia 15 lutego 2008 r. i zobowiązano administrację Zakładu do

poinformowania sędziego wizytującego o zakresie i sposobie wykonania zaleceń powizytacyjnych.

Pismem z dnia 03 stycznia 2008 r. nr DP (...) skierowanym do Prezesa Sądu Okręgowego w Łomży Dyrektor Zakładu Karnego w C. mjr. mgr P. K. poinformował o zakresie i sposobie wykonania zaleceń powizytacyjnych. Wskazał w nim, co następuje:

1. Badania osobowe poznawcze są nieodłącznym warsztatem pracy pracowników penitencyjnych a w szczególności wychowawców i psychologa zatrudnionych w Zakładzie Karnym. Corocznie przeprowadzone są szkolenia z w/w tematyki w D. Penitencyjnym, które prowadzi Kierownik DP. N. funkcjonariusze podczas egzaminu po pierwszym roku służby egzaminowani są m.in. z zagadnień dotyczących tego zakresu wiedzy niezbędnej w służbie penitencyjnej.

Zachowania skazanych są monitorowane zwłaszcza przez dział ochrony i penitencyjny (zwiększono czujność wśród funkcjonariuszy w bezpośrednim kontakcie ze skazanymi). Zaobserwowane zachowania omawiane są na codziennych odprawach, podczas których następuje wymiana informacji między wszystkimi służbami zakładu na temat ewentualnych zagrożeń jednostki oraz sytuacji na oddziałach mieszkalnych a zwłaszcza stanu nastrojów wśród osadzonych i atmosfery wychowawczej. Skazani, którzy nie spełniają wymogów pobytu w jednostce penitencyjnej typu półotwartego są przekwalifikowani do odpowiedniej grupy klasyfikacyjnej i przenoszeni do oddziału zamkniętego.

2. Zachowania skazanych należących do podkultury przestępczej są na bieżąco monitorowane przez podległe służby zwłaszcza działu ochrony i służby penitencyjnej. Działania funkcjonariuszy są przede wszystkim ukierunkowane na ograniczenie wpływu podkultury więziennej na skazanych, tak aby przynależność skazanych do grupy skazanych grypsujących miała jedynie charakter deklaracyjny. W tym celu przede wszystkim organizowane są zajęcia k-o, sportowe, kursy zawodowe, praca, temu służy również osadzanie w celi mieszkalnej w grupach mieszanych tak aby skazani należący do grupy grypsujących zmuszeni byli współpracować w realizacji stawianych im zadań ze skazanymi nie grypsującymi. Ponadto wszelkie zachowania naganne wypływające z uczestnictwa w podkulturze są przez funkcjonariuszy i pracowników dostrzegane i dezaprobowane: karane dyscyplinarnie lub nawet skazanych aktywnie uczestniczących w podkulturze kieruje się do odbywania kary pozbawienia wolności do zakładu karnego typu zamkniętego. Realizacja Harmonogramu przeciwdziałania podkulturze przestępczej oraz odpowiednie instrukcje na posterunki, w których jest ściśle określone jak reagować na negatywne zachowania osadzonych pozwala monitorować w/w problem. Ponadto nadzorem funkcjonariuszy objęte jest sprzątanie pomieszczeń w pawilonach mieszkalnych. Realizowany jest także program profilaktyki antynarkotykowej poprzez kontrolę osób i pomieszczeń oraz przeprowadzanie badań osadzonych na obecność w organizmie narkotyków.

3. Zgodnie z Zarządzeniem organizacyjnym nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 05.11.2007 r. obsada etatowa działu ochrony wynosiła 133 funkcjonariuszy. Na dzień 31.12.2007 roku wszystkie etaty były zajęte. Złożono zapotrzebowanie na 2008 rok o przyznanie służbie ochronnej 28 etatów, nadto Dyrektor przesunął jeden etat z administracji do pełnienia służby w dziale ochrony. W celu przeciwdziałania powstawania nadgodzin w dziale ochrony ogranicza się czas pełnienia służby na tych posterunkach i stanowiskach, które w danym czasie wypełniły zadania. Niestety Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w B. nie uwzględnił złożonego zapotrzebowania, a nadto

przesunął 6 etatów do Aresztu Śledczego w O. (OZ P.). Na dzień 01.10.2008 r. w D. ochrony zatrudnionych było 128 funkcjonariuszy.

4. W miarę potrzeb zostanie złożone zapotrzebowanie o przyznanie etatów do działu penitencjarnego, W związku z rozbudową zakładu stworzono nowe oddziały mieszkalne, dokonano stosownych przemieszczeń osadzonych celem zmniejszenia przeładunku w celach mieszkalnych a tym samym zmniejszenia ilości osadzonych przypadających w grupie wychowawczej na jednego wychowawcę do 70.

5. Nowo przyjęci funkcjonariusze odbywają praktykę zawodową przez okres 11 miesięcy zapoznając się z funkcjonowaniem jednostki penitencjarnej. Funkcjonariusze działu penitencjarnego w porozumieniu z kierownikami innych jednostek organizacyjnych Służby Więziennej są kierowani do tych jednostek w celu zapoznania się z ich specyfiką. Funkcjonariusze działu ochrony w związku z koniecznością przeszkolenia kadry, są delegowani do pełnienia służby w innych jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, w szczególności typu zamkniętego. Zakład Karny w C. stale składa zapotrzebowanie na przeszkolenie w ramach kursów specjalistycznych oraz szkół Służby Więziennej. Z uwagi na fakt bardzo dużej liczby funkcjonariuszy oczekujących na przeszkolenie możliwe jest tylko stopniowe kierowanie na kursy i do szkoły.

6. W roku 2008 Zakład Karny w C. utrzymał poziom zatrudnienia odpłatnego osadzonych na terenie jednostki, zwiększył natomiast zatrudnienie na rzecz kontrahentów poza więziennych (około 100 osadzonych), kontynuuje współpracę z lokalnymi samorządami, czyni starania w celu pozyskania nowych miejsc pracy poza terenem jednostki.

7. Zobowiązanie alimentacyjne jest jednym z wielu czynników kwalifikujących do zatrudnienia odpłatnego w tutejszej jednostce penitencjarnej. Przy kierowaniu kolejnych osadzonych do zatrudnienia odpłatnego obowiązek lożenia rat alimentacyjnych jest priorytetem w kwalifikowaniu osadzonych do tej formy zatrudnienia.

8. Funkcjonariusze D. Penitencjarnego oraz D. Ewidencji zostali zobowiązani do terminowego sporządzania opinii oraz prognoz po zaistnieniu przyczyny ich sporządzenia,

9. W kwestii dotyczącej sprawnego doręczania korespondencji urzędowej adresowanej do osadzonych podjęte zostały działania poprzez zwiększenie nacisku na niezwłoczne doręczanie tej korespondencji adresatom, jak również odsyłania nadawcy przez sekretariat tut. zakładu karnego zwrotnego potwierdzenia odbioru w terminie określonym przepisami tj. najpóźniej trzeciego dnia od wpływu tej korespondencji do jednostki penitencjarnej.

Doręczanie urzędowej korespondencji osadzonym nie rzadko napotyka na trudności polegające na tym, iż znacząca liczba osadzonych zatrudniona jest poza terenem jednostki penitencjarnej i powrót ich do jednostki odbywa się po godzinach pracy administracji. Doręczenie korespondencji wpływającej ma miejsce najpóźniej dnia następnego w godzinach porannych, tuż przed wyjazdem do miejsca zatrudnienia.

Obecnie przeprowadzona kontrola stwierdziła, że zalecenia te, jak też przesłane w piśmie deklaracje zostały wykonane, Powyższe jest też realizowane w bieżącej działalności Zakładu.

III. Zagadnienia wynikające z w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego (Dz. U. 2003 Nr 152, poz. 1496), a w szczególności :

1. Legalność wykonywania orzeczonej kary, legalność osadzania i przebywania skazanych w zakładzie karnym oraz ich zwalniania z zakładu.

W tutejszym zakładzie karnym przebywają skazani, ukarani i tymczasowo aresztowani, którzy doprowadzani są z wolności celem osadzenia jak i trafiają w wyniku przetransportowania z innych jednostek penitencjarnych.

Prawidłowość przyjęcia osób doprowadzonych ! zgłaszających się do odbycia kary jak i osób, wobec których zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania potwierdzana jest przez kierownika działu ewidencji podpisem na dokumentach stanowiących podstawę prawną osadzenia tj. zgodnie z treścią.

Niemniej jednak przy ponownym przyjęciu dokładnie sprawdzane są dokumenty stanowiące podstawę osadzenia. Powyższe dokonywane jest w oparciu o §24, 25 i 26 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowaniu tych czynności. Ponadto sprawdzany jest nakaz przyjęcia skazanego do jednostki zgodnie z wymogami zawartymi w § 4 wspomnianego rozporządzenia.

Generalnie w poprzednich jednostkach penitencjarnych dokonano już obliczenia kary, nie zwalnia to jednak kierownika działu ewidencji od obowiązku sprawdzenia poprawności obliczenia kary w myśli § 58 ust. 2 rozporządzenia. Stwierdzenie nieprawidłowości skutkuje koniecznością dokonania tej czynności na nowo. Obliczenie kary dokonuje się tu także np. w wypadku wprowadzenia do wykonania kolejnego orzeczenia lub uprawomocnienia się wyroku wobec tymczasowo aresztowanych.

Sprawdzono wrywkowo następujące akta:

1. S. O. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), wyrok Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim z dnia 16.08.2006r. sygn. akt V K 611/06/R prawomocny z dn. 23.09.2006, kara 6 miesięcy, początek kary 11.12.2007r. koniec 11.06.2009r.
2. R. R. (1) R. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), a) wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 11.03.1999r. sygn. akt II K 11/98 prawomocny z dn. 23.06.1999r., kara 5 lat, początek kary 08.06.2006r. koniec kary 09.05.2011r., zaliczono w sprawie 30 dni obserwacji sądowo-psychiatrycznej od dnia 21.11.2005r. do 21.12.2005r.
3. M. S. K. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu z dn. 13.09.2005r sygn. akt VI K 418/03, kara 3 lata pozbawienia wolności, początek kary 14.04.2008r. koniec 14.04.2011r.
4. R. D. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), a) wyrok Sądu Rejonowego VII Wydział Grodzki w Ł. z dnia 11.07.2003r. w sprawie VII K 238/03, kara 10 m-cy pozbawienia wolności prawomocny z dn. 19.07.2003r., początek kary 21.02.2008r. koniec 21.12.2008r. b) wyrok Sądu Rejonowego w VII Wydział Grodzki w Ł. z dnia 11.03. (...). kara 6 miesięcy pozbawienia wolności prawomocny z dn. 19.03.2004r. początek kary 21.12.2008r. koniec 21.06.2009r.
5. J. C.. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 21.03.2006r. sygn. akt III K 663/06, kara 2 lat 2 miesiące prawomocny z dn. 12.06.2006r., początek kary 09.12.2007r. koniec 06.08.2009r., na poczet kary zaliczono okres tymczasowego aresztu od 05.09.2005r. do 21.03.2006r.
6. C. W. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), a) wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30.09.2004r. sygn. akt III K 822/02, kara 4 lata pozbawienia wolności, prawomocny z dn. 01.12.2005r., początek kary 23.07.2007r. koniec 20.12.2009r., zaliczono okres tymczasowego aresztu od 17.05.2001r. do 18.12.2002r., b) Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 26.03.2008r. sygn. akt III K 54/07, kara 2 lata 4 m-ce prawomocny z dn. 18.06.2008r., początek kary 20.12.2009 r. koniec 19.04.2012, zaliczono okres zatrzymania od 09.06.1999 do 10.06.1999r.
7. K. C. (1). nr identyfikacyjny danych osobowych (...), wyrok Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 21.05.2008r. w sprawie II K 77/08, kara 2 lat pozbawienia wolności, prawomocny z dn. 29.05.2008r., początek 13.06.2008r. koniec 30.03.2010, na poczet kary zaliczono okres tymczasowego aresztu od dn. 05.01.2008 do 20.03.2008 r.
8. W. S. S. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), a) Wyrok Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dnia 29.11.2004r. sygn. akt V K 463/04, kara zastępcza 10 dni, prawomocny z dn. 06.12.2004r. - kara odbyta, b) Wyrok Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z dn. 08.05.2007r. w sprawie II K 45/07, kara zastępcza 6 m-

cy, prawomocny z dn. 16.05.2007r., początek 29.08.2008r. koniec 13.02.2009r., uznano karę w wymiarze 15 dni za wykonaną.

9. J. G. nr identyfikacyjny danych osobowych (...), a) wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 27.01.2000r. sygn. akt III K 2818/99, kara zastępcza 15 dni, prawomocny z dn. 29.02.2000, początek kary 23.01.2002r. koniec 07.02.2002r. b) Sąd Okręgowy Białystok sygn. akt III K 123/01, kara 15 lat, prawomocny z dn. 14.05.2002r. f) początek kary 07.02.2002r. koniec 09.05.2016r., zaliczono okres odbyty od dnia 24.04.2001r. do 23.01.2002r.

10. T. W. nr ewidencyjny 454/06, wyrok Sadu Rejonowego w Wyszkowie z dnia 22.09.2005 r. początek kary 05.11.2003, koniec - 05.05.2008r.

Z powyższego wynika, że obliczenia były dokonane prawidłowo. Ponadto sprawdzenie obliczeń dokonanych w poprzedniej jednostce udokumentowane zostało podpisem funkcjonariusza tutejszego zakładu na obwolucie akt, zaś przyjęcie obliczenia kary do wiadomości było potwierdzenie na druku podpisem osadzonych. Z praktyki orzecniczej wynika, że w razie wątpliwości, co do rozstrzygnięć dotyczących okresów zaliczanych przez sąd na poczet kary administracja Zakładu Karnego zwracała się do sądu, który wydawał orzeczenie w trybie art. 420 § 1 lub 2 kpk, jak również w trybie art. 13 kkw o rozstrzygnięcie wątpliwości, co do wykonania orzeczenia lub zarzutów, co do obliczenia kary.

Czuwanie nad legalnością przebywania osadzonych w zakładzie umożliwia kalendarz zwolnień tymczasowo aresztowanych i skazanych. Każdego dnia przed zakończeniem urzędowania Dyrektor kontroluje, czy zostały mu przedłożone dokumenty wszystkich osób podlegających tego dnia zwolnieniu oraz w dniach następnych, jeśli są to dni ustawowo wolne od pracy. Czynność tą potwierdza adnotacją "sprawdziłem" i podpisem oraz odciskiem stempla na właściwej stronie kalendarza. Niezależnie od powyższego funkcjonują także kalendarze zwolnień prowadzone w oparciu o program komputerowy (...).

Nie budzi uwag również prawidłowość zwolnień z zakładu karnego. W okresie od początku roku 01.01.2008 r. do dnia 25 października 2008 r. zwolniono 693, w tym 254 z uwagi na koniec kary, 265 w związku z udzieleniem im warunkowego przedterminowego zwolnienia, 22 z powodu przerwy w karze, 17 wobec uiszczenia grzywny, 105 w związku z uchyleniem tymczasowego aresztu, 1 w związku z wstrzymaniem wykonania kary, 5 w związku z kasacją wyroku oraz 1 w związku z zawieszeniem postępowania wykonawczego. Ponadto wytransportowanych zostało 392 osadzonych do innych jednostek, przy czym 24 to tymczasowo aresztowani. Z przebadanych losowo akt kilku osób zwolnionych wynika, że we wszystkich aktach na dokumencie obliczenie kary w odpowiedniej rubryce wpisano datę i powód zwolnienia oraz znajdują się tam potwierdzenia legalności zwolnienia wystawione przez kierownika działu ewidencji i dyrektora zakładu karnego. Na obwolucie akt części A także umieszczono adnotację o zwolnieniu osadzonego ze wskazaniem daty i powodu, jak również miejsca, do którego udał się po zwolnieniu opatrzoną także podpisami kierownika działu ewidencji i dyrektora zakładu z datą i odciskiem stempla. We wszystkich wypadkach porównano daty zwolnienia z datą otrzymania dokumentów i były one zgodne.

W przypadku udzielenia przerwy, zwalniany jest pouczony o tym, kiedy i do jakiej jednostki ma zgłosić się do dalszego odbywania kary i przyjęcie do wiadomości tej

informacji podpisuje datą i czytelnym podpisem. Akta takich osób przesyłane są tymże właściwym jednostkom penitencjarnym.

2. Wykonywanie zadań penitencjarnych i działalność resocjalizacyjna zakładu karnego oraz przebieg procesu resocjalizacji skazanych, zwłaszcza przestrzegania praw i obowiązków skazanych oraz zasadności i skuteczności stosowanych metod i środków oddziaływania penitencjarnego, prawidłowości i terminowości dokonywania okresowych ocen postępów w resocjalizacji i opiniowania skazanych.

Stosownie do § 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych za prowadzenie oddziaływań

penitencjarnych odpowiada Dyrektor, natomiast za koordynację tych oddziaływań odpowiedzialni są funkcjonariusze działu penitencjarnego wraz z dwoma Z-cami Dyrektora. Obsadę działu penitencjarnego stanowi 23 funkcjonariuszy służby więziennej. Osiemnastu wychowawców, 3 psychologów, kierownik działu oraz zastępca kierownika. Legitymują się oni wyższym wykształceniem magisterskim. Dyrektor bezpośrednio nadzorujący dział penitencjarny ma wykształcenie pedagogiczne i 17 - to letni staż pracy w służbie, a swoją wiedzę fachową poszerzył jeszcze na (...) Studium (...) w P.. W tutejszym zakładzie jest wychowawca zajmujący się wyłącznie sprawami kulturalno - oświatowymi, oraz wychowawczyni zajmująca się pomocą postpenitencjarną i wychowawca ds. biblioteki. Jeden wychowawca zajmuje się tylko prowadzeniem zajęć sportowych, W związku z krótkim okresem funkcjonowania Zakładu Karnego w C. funkcjonariusze (poza kierownikiem, który legitymuje się 14 - letnim stażem w SW i który ukończył (...) Studium (...) na Uniwersytecie (...)) mają stosunkowo niedługi okres pełnienia służby: od kilku miesięcy do 6 lat.

Obsada kadrowa w pionie penitencjarnym jest młoda. Obrazuje to stosunek liczby przebywających w jednostce skazanych do ilości zatrudnionych wychowawców. Na jednego wychowawcę przypada od 50 do 90 skazanych. Mimo tego oraz utrzymującego się od dłuższego czasu przeludnienia osadzonych i dużej rotacji, praca penitencjarna jest prowadzona na dobrym poziomie. Także pozytywnie należy ocenić jej efekty.

Ponieważ prowadzone w zakładach karnych oddziaływania na skazanych mające na celu osiągnięcie celów kary pozbawienia wolności, muszą - stosownie do art. 67 § 3 kkw odbywać się przy poszanowaniu ich praw i wymaganiu wypełniania przez nich obowiązków, oczywista jest konieczność zapoznania skazanych z tymi prawami i obowiązkami. W Zakładzie Karnym w C. skazani i tymczasowo aresztowani są informowani o prawach im przysługujących oraz o obowiązującym w zakładzie porządku wewnętrznym podczas rozmowy wstępnej. Rozmowę taką przeprowadzają wychowawcy. Jak wynika z analizowanych akt osobowych części B, w

każdym wypadku rozmowa miała miejsce tego samego lub najpóźniej w ciągu dwóch dni po przybyciu do jednostki.

Czas przeprowadzenia pierwszej rozmowy od czasu przybycia skazanego do zakładu karnego wg losowo wybranych akt obrazuje poniższa tabelka:

Tabela nr 1.

L.p. Skazany Nr ewidencyjny Data przybycia Data rozmowy wstępnej

1	O. Ł.	706/08	17.04.2008	18.04.2008
2	B. M.	506/08	06.03.2008	06.03.2008
3	F. M. (...)		05.08.2008	05.08.2008
4	J. M. (...)		29.09.2008	29.09.2008
5	K. Z. (...)		29.09.2008	29.09.2008
6	G. K.	898/08	06.06.2008	07.06.2008
7	K. M.	735/08	30.04.2008	30.04.2008
8	L. A. (...)		03.09.2008	04.09.2008
9	K. J. (...)		24.09.2008	24.09.2008
10	S. K. (1) (...)		16.09.2008	16.09.2008
11	S. D. (...)		15.09.2008	15.09.2008

W każdej celi znajduje się nadto tekst zarządzenia Dyrektora Zakładu Karnego w C. (...). W celach przejściowych oddziału aresztu śledczego znajduje się regulamin organizacyjno - porządkowy wykonywania tymczasowego aresztowania. We wszystkich oddziałach mieszkalnych umieszczono tablice informacyjne zawierające wyciągi z regulaminów organizacyjno - porządkowych wykonywania kary pozbawienia wolności bądź wykonywania tymczasowego aresztowania i kodeksu karnego wykonawczego. Pełne teksty kodeksu karnego wykonawczego, regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania i innych przepisów wykonawczych są do dyspozycji osadzonych w bibliotece oraz u wychowawców.

Intensywność oddziaływań resocjalizacyjnych zależy jest od systemu, w jakim wykonywana jest kara pozbawienia wolności. Kodeks karny wychowawczy przewiduje zaś możliwość odbywania jej w jednym z trzech systemów - zwykłym, programowanego oddziaływania oraz terapeutycznym.

W Zakładzie Karnym w C. skazani odbywają karę tylko w dwóch systemach tj. programowanego oddziaływania i zwykłym. Nie ma tu natomiast oddziału dla skazanych zakwalifikowanych do odbywania kary w systemie terapeutycznym. Skazani klasyfikowani są do systemu programowanego oddziaływania po wyrażeniu przez nich zgody (za wyjątkiem młodocianych). Osadzeni młodociani odbywają karę w systemie programowanego oddziaływania zgodnie z § 55 pkt 1 regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności. Oddziaływania resocjalizacyjne mają być uprawnieniem osadzonego, bowiem o ile on sam ich nie zaakceptuje, nie przyniosą oczekiwanego efektu. Ponieważ jednak właśnie system programowego oddziaływania stwarza najlepsze warunki do osiągnięcia celów kary, funkcjonariusze działu penitencjarnego motywują - z dobrym rezultatem - takich skazanych do wyrażenia zgody na odbywanie kary w systemie programowego oddziaływania. Ponad 2/3 trafiających do jednostki skazanych w systemie zwykłym jest przez wychowawców skutecznie motywowania do opracowania i realizowania indywidualnych programów oddziaływań. Przestrzegany jest wymóg wynikający z art. 95 §1 kkw zgodnie, z którym wszyscy młodociani odbywają karę w systemie programowego oddziaływania. Natomiast inni osadzeni klasyfikowani są do tego systemu po wyrażeniu przez nich zgody. Dodatkowo należy tu wspomnieć o często zdarzających się przypadkach transportowania do jednostki skazanych zakwalifikowanych do odbywania kary w systemie programowego oddziaływania, którzy nie mieli opracowanego programu, a nawet nie zostali zapoznani z warunkami odbywania kary w tym systemie. W dniu 1 października 2008 r. na ogólną liczbę 870 osadzonych 547 odbywa karę w systemie programowego oddziaływania. Należy podkreślić nadto, iż skazani zakwalifikowani do P-2/z (96 skazanych I ukaranych), to w większości osoby, wobec których wykonywane są krótkoterminowe kary pozbawienia wolności do 6 miesięcy lub kary zastępcze. Ponadto w systemie zwykłym są skazani podgrupy klasyfikacyjnej: P-1/z - 163 oraz R-1/z - 5 skazanych. Tymczasowo aresztowanych - 55. Sześciu skazanych zakwalifikowano do odbywania kary w systemie terapeutycznym, przebywali w jednostce oczekując na przetransportowanie do zakładu karnego z oddziałem terapeutycznym dla uzależnionych od alkoholu lub środków odurzających lub psychotropowych.

Przebadano również losowo akta osobowe część B pod względem prawidłowości i terminowości dokonywania okresowych ocen oraz opiniowania skazanych. Terminowość ocen przedstawia się następująco:

Tabela nr 2.

L.p. Skazany Nr ewidencyjny Przypadający termin sporządzenia oceny Ocenę sporzą-dzono w dniu

1. L. M. 888/08 21.11.2008 05.09.2008

2. T. D. 895/08 18.12.2008 05.09.2008

3. S. J. 447/07 14.11.2008 06.08.2008

4. S. K. (2) 797/08 13.06.2008 10.06.2008

5. K. G. (...) 13.09.2008 10.09.2008
6. (...)K. 553/08 18.08.2008 23.07.2008
7. D. A. 302/08 11.09.2008 04.09.2008
8. M. P. 531/07 09.10.2008 11.09.2008
9. H. M. (...) 17.07.2008 17.07.2008
10. (...)w A. 798/08 07.10.2008 10.09.2008
11. (...) P. (...) 09.10.2008 08.10.2008
12. L. J. 431/08 28.06.2008 05.06.2008

Powyższe wskazuje, że generalnie przestrzegany jest obowiązek dokonywania okresowych ocen w nieprzekraczalnym terminie 6 miesięcy od poprzedniej - stosownie do § 48 pkt.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i § 97 pkt 1 Zarządzenia nr 2/04 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 24 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych.

Nie budzi także zastrzeżeń prawidłowość ocen, które w pełni uwzględniają wskazania § 48 i 49 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i § 97 Zarządzenia nr 2/04 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 24 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych.

Właściwe są też opinie o skazanych zawierające prognozę kryminologiczno - społeczną opartą o analizę czynników wymienionych w § 26 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych i § 37 Zarządzenia nr 2/04 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 24 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów

czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych sporządzone w związku z wnioskami o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary lub przerw. Są obszerne, i dostarczają niezbędnych informacji o zachowaniu skazanych przed i po popełnieniu przestępstwa, postawie w trakcie odbywania kary, udzielonych mu nagrodach i wymierzonych karach regulaminowych, stopniu realizacji (...). Wskazane jest jednakże opracowywanie prognozy kryminologiczno - społecznej pogłębionej zwłaszcza w sytuacjach, w których Dyrektor jednostki wnioskuje o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia. W wizytowanym okresie odnotowano poprawę w zakresie terminowości sporządzania prognoz i opinii. Nie stwierdza się obecnie opóźnień na tym polu.

Swoistym kryterium trafności prognoz kryminologiczno - społecznych, o jakich mowa wyżej jest terminowość powrotów z udzielanych przepustek i zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego. W 2008 r. na ogólną liczbę 997 (na dzień 01.10.2008 r.) udzielonych przepustek i zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego odnotowano jedynie kilka spóźnień.

Osadzeni korzystają również z możliwości odbywania zajęć kulturalno- oświatowych, sportowych oraz nauczania poza terenem zakładu. Takie wyjścia osadzonych są bezkonwojowe i do października odnotowano ich 660.

3. Działalność zakładu karnego w zakresie rozpoznania osobowości skazanych, zwłaszcza przeprowadzenie badań psychologicznych i psychiatrycznych oraz gromadzenie informacji dotyczących osoby skazanego.

Wstępne rozpoznanie osobowości skazanych odbywa się bezpośrednio po ich przyjęciu do zakładu karnego zgodnie z § 9 i 10 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności I § 23 i 24 Zarządzenia nr 2/04 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 24 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych przez wychowawców. Wobec powyższego wstępne rozpoznanie osobowości skazanego dokonywane jest przede wszystkim w aresztach śledczych. Czynności te więc w stosunku do wielu osadzonych przybyłych z transportu mają miejsce poza tutejszą jednostką. Natomiast właściwe badania osobopoznawcze, w tymże zakładzie karnym zapoczątkowuje rozmowa wstępna lub po przetransportowaniu. Badania osobopoznawcze - stosownie do § 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych - polegają na analizie danych osobowych skazanych, informacji dotyczących życia rodzinnego skazanego, jego kontaktów społecznych, przyczyn i okoliczności popełnienia przestępstwa, uprzedniej karalności, stopnia podatności na wpływ podkultury przestępczej, zachowań wskazujących na możliwość występowania zaburzeń psychicznych albo uzależnienia od alkoholu, środków oburzających lub substancji psychotropowych, umiejętności przystosowania się skazanego do warunków i wymagań zakładu i wyników badań psychologicznych. Dane te uzyskiwane są poprzez wywiad i rozmowy z osadzonym, obserwacje jego zachowań, wykorzystanie wyników badań psychologicznych, analizę dokumentów dotyczących skazanego tj. wywiadu środowiskowego oraz informacji przesłanych przez sąd, rozmowy i korespondencję z rodziną skazanego i innymi osobami mu bliskimi. W stosunku do niektórych skazanych § 11 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych przewiduje obowiązek sporządzenia orzeczenia psychologiczno - penitencjarnego. W tutejszej jednostce nie ma, co prawda ośrodka diagnostycznego, lecz jego brak nie jest odczuwalny. W razie konieczności sporządzenia takiego orzeczenia skazanego przebywającego w zakładzie, kieruje się go do Ośrodka (...) przy Areszcie Śledczym w B..

4. Kwalifikowanie skazanych do właściwych systemów wykonywania kary/ ustalanie Indywidualnych programów oddziaływania oraz sposób ich realizacji. Kwalifikowanie skazanych jako niebezpiecznych. Prawdliwość zaliczania skazanych do odpowiednich grup i podgrup klasyfikacyjnych, kierowanie do właściwych zakładów karnych, rozmieszczanie wewnątrz tych zakładów, jak również dokonywanie zmian w tym zakresie.

W Zakładzie Karnym C. skazani odbywają kary w systemach programowanego oddziaływania i zwykłym, o czym była już mowa wcześniej. Nie ma natomiast oddziału dla skazanych zakwalifikowanych do odbywania kary w systemie terapeutycznym. Jeśli w trakcie odbywania kary okaże się, iż któryś z osadzonych wymaga jednak pomocy specjalistycznej z uwagi na uzależnienie od alkoholu, środków odurzających, jest niepełnosprawny fizycznie lub ma zaburzenia psychiczne czy upośledzenie umysłowe typowany jest przez psychologa bądź służbę zdrowia i kierowany decyzją komisji penitencjarnej do odbywania kary w oddziale terapeutycznym lub w systemie terapeutycznym poza oddziałem terapeutycznym odpowiedniego zakładu. Dotychczas do systemu terapeutycznego w 2008 roku zakwalifikowano 42 skazanych.

Osadzeni przybyli z innych jednostek, gdzie zostali już przed przetransportowaniem zakwalifikowani do odbywania kary w określonym systemie. Zakwalifikowani do podgrupy "p" posiadali zwykle już opracowane Indywidualnie programy oddziaływań. Zdarzało się jednak, iż trafiali tu skazani zakwalifikowani jako odbywający kary w tym systemie bez opracowanego programu. O osadzonych, których system wykonywania kary został zmieniony w trakcie pobytu w zakładzie ze zwykłego na programowego oddziaływania, była już mowa wcześniej. Nie miała miejsca natomiast sytuacja, aby zaszła konieczność zmiany systemu na zwykły. Skazani doprowadzeni przez organa wymiaru sprawiedliwości do odbycia kary, zgłaszający się do odbycia kary lub, wobec których zapadł wyrok sądu, a przebywali w tej jednostce jako tymczasowo aresztowani, byli klasyfikowani przez Komisję Penitencjarną do właściwego typu i rodzaju zakładu karnego.

Skazani tylko wówczas odbywają karę w systemie programowanym, gdy po przedstawieniu im projektu programu oddziaływania, wyrażą zgodę na współudział w jego opracowaniu i wykonaniu.

Każdy program opracowany jest bardzo starannie po dokonaniu diagnozy, o jakiej mowa w § 14 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Realizacja zadań programu jest systematycznie oceniana i w zależności od potrzeby po dokonaniu tej oceny, jest on aktualizowany.

Nie trafili tu skazani zakwalifikowani do "niebezpiecznych". Natomiast komisja penitencyjna dwukrotnie podejmowała decyzję o zakwalifikowaniu osadzonych przebywających w tut. jednostce penitencjarnej do w/w kategorii osadzonych. W dniu 25.06.2008 roku zakwalifikowano do osadzonych wymagających osadzenia w oddziale lub celi aresztu śledczego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego zakładu skazanego S. M. s. H., który dokonał czynnej napaści na funkcjonariusza Służby Więziennej. Skazany został wytransportowany do AŚ B.. Zdarzenie to było przedmiotem wizytacji przeprowadzonej w dniu 11 lipca 2008 roku przez sędziego Sądu Okręgowego w Łomży S. G.. Nieprawidłowości w zachowaniu administracji Zakładu nie stwierdzono. Kolejna decyzja o zakwalifikowaniu skazanego do osadzonych wymagających osadzenia w oddziale lub celi aresztu śledczego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego zakładu miała miejsce w dniu 10.07.2008 roku w stosunku do tymczasowo aresztowanego S. R. s. H., który w dniu 09.07.2008 roku był sprawcą wypadku nadzwyczajnego w postaci ucieczki osadzonego konwojowanego poza terenem jednostki penitencjarnej przez funkcjonariuszy Policji. Osadzony po decyzji komisji penitencjarnej został przetransportowany do AŚ B.. Zdarzenie to również było przedmiotem wizytacji przeprowadzonej w dniu 5 sierpnia 2008 roku przez sędziego Sądu Okręgowego w Łomży S. G..

Odnosząc się do kwestii zaliczania skazanych do właściwych grup i podgrup klasyfikacyjnych, podkreślić należy, iż dokonuje się go niezwłocznie po rozpoczęciu wykonywania prawomocnego orzeczenia. Nie zwalnia to jednak od obowiązku dokonania weryfikacji niezwłocznie po ujawnieniu się nowych okoliczności mających na klasyfikację wpływ. Prawidłowość uprzednio dokonanej klasyfikacji jest sprawdzana bezpośrednio po przyjęciu osadzonego w oparciu o dokumenty osobopoznawcze. Weryfikacja dokonywana jest przez funkcjonariuszy działu ewidencji oraz dane osobopoznawcze i rozmowę ze skazanym przez funkcjonariuszy oddziału penitencjarnego. W trakcie odbywania kary zmiana podgrupy kwalifikacyjnej półotwartej na zamkniętą może mieć miejsce w okolicznościach, o jakich mowa w art. 89 kkw. Dotychczas przeklasyfikowano do zakładu karnego typu zamkniętego 60 skazanych. Powodem tego typu decyzji komisji penitencjarnej było głównie rażące naruszenie zasad pobytu skazanego w zakładzie typu półotwartego. Dokonuje ich komisja penitencyjna, która w bieżącym roku odbyła już 86 posiedzeń. Wykładnikiem prawidłowości jej decyzji w zakresie klasyfikacji jest fakt, że wszystkie dotychczasowe skargi skazanych na decyzje komisji penitencjarnej w Zakładzie Karnym w C. zostały uznane za niezasadne.

5. Różnicowanie sposobu i warunków wykonywania kary pozbawienia wolności, kary aresztu I aresztu wojskowego.

W tutejszym zakładzie karnym nie jest wykonywana kara aresztu wojskowego, natomiast trafiają tu ukarani karą aresztu. W dniu 01.10.2008 r. żaden osadzony nie odbywał kary aresztu.

6. Ustalony w zakładzie karnym porządek i dyscyplina.

1. Porządek wewnętrzny w zakładzie regulowany jest zarządzeniami - Zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 27 grudnia 2007 r. z późniejszymi zmianami (Zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 22 lipca 2008 r. Zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 3 września 2008 r. i Zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w C. z dnia 30 września 2008 r.).

Ustalił on obowiązujące tu zasady we wszystkich kwestiach szczegółowo wskazanych w § 14 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i regulaminu organizacyjno-po rządowego wykonywania tymczasowego

aresztowania. Nie znalazły się w nim żadne uregulowania sprzeczne z przepisami kodeksu karnego wykonawczego i regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania. Zachowania osadzonych zgodnie z ustalonym porządkiem są nagradzane, zaś jego zawinione naruszenia stanowią przekroczenia skutkujące odpowiedzialnością dyscyplinarną. Konieczność podporządkowania się wynikającym z niego szczegółowym nakazom i zakazom skutkuje tworzeniem się podkultur przestępczych. Istnienie struktur nieformalnych nie stanowi tu poważnego problemu. Zwykle przynależność skazanych do grypsujących ma charakter deklaracyjny i jest wynikiem zetknięcia się ich z podkulturą przestępczą w poprzednich jednostkach. W 2008 r. 36 % osadzonych deklaroowało swoją przynależność do struktur nieformalnych. Na tym tle nie odnotowano jednak żadnych negatywnych zachowań wśród skazanych w zakładzie karnym typu półotwartego. Natomiast w oddziale z tymczasowo aresztowanymi oraz skazanymi odbywającymi karę pozbawienia wolności w zakładzie typu zamkniętego wpływ podkultury więziennej na zachowania osadzonych jest większy. Ścisłe przestrzeganie zasad podkulturowych przyczyniło się do zaistnienia kilku wypadków nadzwyczajnych (pobicie, czynnej napaści na funkcjonariusza SW, samouszkodzenia,).

Opracowany został harmonogram przeciwdziałania podkulturze przestępczej i w ramach realizacji zadań w nim zawartych podejmowane są stałe, dotychczas działania zmierzające do ograniczenia negatywnych skutków istnienia podkultury.

Przede wszystkim wykorzystuje się pracę jako środek oddziaływania penitencjarnego, która wymusza przestrzeganie przepisów dotyczących czasu, bezpieczeństwa i higieny pracy. Są do niej kierowani, do odpłatnego zatrudnienia, w pierwszej kolejności, zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych, a także skazani mający bardzo trudną sytuację materialną, osobistą lub rodzinną.

7. Wykorzystywanie pracy jako środka oddziaływania penitencjarnego, przestrzeganie przepisów dotyczących czasu, bezpieczeństwa i higieny pracy, kierowania w pierwszej kolejności do odpłatnego zatrudnienia zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych, a także skazanych mających bardzo trudną sytuację materialną, osobistą lub rodzinną oraz prawidłowości ustalania niezależności ustalania należności za pracę.

Oczywiste jest, że praca jest najważniejszym sposobem aktywizacji skazanych i istotnym środkiem oddziaływania penitencjarnego. Pomimo jednak, że większość skazanych jest zainteresowanych jej wykonywaniem, kryteria kwalifikowania do zatrudnienia powodują ograniczenia w tej dziedzinie.

Na dzień 01 października 2008 r. w Zakładzie Karnym w C. 211 skazanych zatrudnionych jest odpłatnie na podstawie skierowania do pracy, w tym 133 u kontrahentów pozawięziennych, 90 nieodpłatnie wykonuje prace. Na terenie Zakładu Karnego w C. prowadzone są prace inwestycyjne w tworzeniu nowych miejsc zakwaterowania osadzonych. Wykonawcą jest miejscowe Gospodarstwo (...), które wyłącznie korzysta z pracy osadzonych aktualnie zatrudnia 48. Skazani zatrudniani są przy utrzymywaniu czystości na terenie zakładu i poza nim, przy pracach w bloku żywieniowym, pracach kulturalno - oświatowych, przy pracach budowlanych, remontowych, adaptacyjnych, I.. Stan ogólny zatrudnienia osadzonych na dzień 01 październik 2008 roku wynosił 301 skazanych.

W pierwszej kolejności do pracy odpłatnej kierowani są skazani zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych. Niemniej według stanu na koniec września 2008 r. na 105 zobowiązanych do alimentacji zatrudniono 23. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt iż większość osadzonych zobowiązanych do alimentacji nie spełniają odpowiednich kryteriów penitencjarno - ochronnych wymaganych przed skierowaniem do zatrudnienia.

W roku 2008 Zakład Karny w C. skoncentrował się przede wszystkim na działaniach zmierzających do zwiększenia i pozyskania nowych miejsc pracy na rzecz kontrahentów pozawięziennych i samorządów terytorialnych.

Zatrudnienie skazanych na rzecz samorządów terytorialnych oraz innych instytucji pozawięziennych w roku 2008 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Informacja dotyczy okresu od 1 stycznia 2008 r. do 01 października 2008 r.

Lp. Nazwa kontrahenta j Liczba S. Czas trwania umowy

1. Gospodarstwo (...) przy ZK C. [40 Pr. ogólnobudowlany 14.12.2007-

(...) i 31.12.

40 Pomocnik kucharza 2008

6 wózkowi

j 2 Pr. porządkowy

14 (...) i kotłownia

2- Przedsiębiorstwo Handlowe (...) 3 Pomocnik mechanika 03.01-31.12.

j! 2008

3, Przedsiębiorstwo Usług (...) bis" s.c. 6 Robotnik leśny, mechanik 03.01-31 .12. 2008

4, (...) P. T. 10 Pracownik ogólnobudowlany 19.08.2008- 31.12.2008

5. (...) sp. j. 15 Pr. ogólnobudowlany 03.01-31 .12. 2008

6. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) sp. j. 5 Pr. ogólnobudowlany 07.01-31.12. 2008

7. (...) Dom Pogrzebowy 8 Pr. porządkowo-remontowy 02.01-31.12. 2008

8. Parafa (...). B. w (...) Pr. remontowo-budowlany 21.01-31.12. 2008

9 Ośrodek (...) im. BŁ M. B. 15 Prace remontowo-budowlane 03.01-31.12. 2008

10 Zakład (...) mechanika 02.01- 31.12 2008

11 Urząd Miasta (...) Prace porządkowe 14.03.- 31.12. 2008

12 Parafia N.M.P. W. 10 Prace remontowo-budowlane 04.01.- 32.12. 2008

13 "Roboty ogólnobudowlane, konserwacja zabytków" w (...) Pomocnik ogólnobudowlany 02.01.- 31.12. 2008

14 P.W. (...) w (...) Pracownik fizyczny 18.02.-31.12 2008

15 P.W. "Skład drzewny" w (...) Pracownik fizyczny 03.01.- 31.12. 2008

16 (...) (...). S. D. 10 Pracownik ogólnobudowlany 09.07.2008- 31.12.2008

17 Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe (...) w (...) Pr. fizyczny ogólnobudowlany, Huczny 29.04.- 31.12. 2008

18 Z.R.8. (...) w (...) Pr. ogólnobudowlany 10.03.- 31.12. 2008

19 " Usługi (...) w (...) Pracownik fizyczny 05.02.- 31.12. 2008

20 Zakład (...) w (...) Pr. fizyczni -prace porządkowe 10.03.- 31.12. 2008

Zatrudnienie na rzecz społeczności lokalnej dzięki dobrym stosunkom Zakładu Karnego z jednostkami samorządowymi z roku na rok systematycznie wzrasta. Zapotrzebowanie na ten rodzaj pracy Zakładu Karnego

w C. pozwoliło na przełamanie pewnych barier i obaw powstających po stronie kontrahentów pozawięziennych. Samorządowcy oraz kontrahenci zauważyli, że z zatrudnienia skazanych wpływają konkretne korzyści. Popyt na pracę skazanych wzrasta do tego stopnia, że Zakład Karny ma pewne problemy sprostać wszystkim wymaganiom i potrzebom zainteresowanych. Podstawową przyczyną hamującą wzrost tego typu zatrudnienia są trudności związane z brakiem osadzonych kwalifikujących się do pracy w systemie bez konwojenta, brakiem kwalifikacji tych osadzonych, brakami środków finansowych na zakup odzieży roboczej, brakiem dostatecznej ilości środków transportu.

Podkreślić należy, iż wszyscy wykonujący pracę zostali zbadani przez lekarza oraz przeszkoleni z zakresu BHP i nie odnotowano żadnych skarg w związku z wynagrodzeniem,

Biorąc pod uwagę trudną sytuację na lokalnym rynku pracy, ograniczone środki finansowe oraz problemy natury technicznej należy uznać stopień zatrudnienia za bardzo wysoki. Dlatego też na uznanie zasługują dotychczasowe działania administracji zakładu karnego w tej dziedzinie oraz dalsze jej wysiłki zmierzające do podniesienia liczby skazanych zatrudnionych.

8. Kierowanie skazanych do nauczania ogólnego i zawodowego, jak również przestrzegania ustalonych zasad szkolenia i samokształcenia.

W Zakładzie Karnym w C. nie funkcjonuje żadna szkoła. Zwykle okoliczność ta jest uwzględniana przy podejmowaniu decyzji o przetransportowaniu skazanych do tej jednostki. Nie powinny więc tu trafić osoby objęte obowiązkowym nauczaniem, o jakich mowa w § 12 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu prowadzenia nauczania w zakładach karnych. W trakcie oddziaływań penitencjarnych wychowawcy nakłaniają swoich podopiecznych do podjęcia nauczania. Jeśli udało im się skutecznie kogoś z nich zmotywować, to stosowanie art. 76 § 1 pkt 5 kkw komisja penitencjarna kwalifikuje go do nauczania w szkołach i na kursach. W pierwszym przypadku zgłoszenia do nauczania w formie imiennego wykazu kandydatów administracja przesyła do jednostki penitencjarnej, przy której funkcjonuje szkoła. W roku ubiegłym było 3 skazanych skierowanych do nauczania. W bieżącym odnotowano również 3 takie przypadki (pozytywnie zakwalifikowane przez komisję w wybranych szkołach na 9 skazanych zgłoszonych do nauczania).

W ramach środków z Funduszu Postpenitencjarnego w 2008 zorganizowano sześć kursów zawodowych: kurs komputerowy, kurs glazurnika, kurs fryzjera, kurs brukarza oraz dwa kursy kierowców wózka jezdniowego. W wyniku przeprowadzonych kursów przeszkolono 83 osadzonych, (kurs komputerowy - 10, kurs glazurnika - 12, kurs fryzjera - 15, kurs brukarza - 25, kursy wózków jezdniowych - 21 osadzonych). Kurs komputerowy oraz kurs kierowców wózka jezdniowego przeprowadził Ośrodek Szkolenia Zawodowego (...) w Ł.. Natomiast działająca przy Gospodarstwie (...) w C. instytucja szkoleniowa przeprowadziła kurs glazurnika, brukarza oraz kierowców wózka jezdniowego. Kurs fryzjera został zlecony i przeprowadzony przez Centrum (...) w (...) Sp. Z o.o.

Nadto jednostka bierze udział w Projekcie Systemowym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki finansowanym przez Europejski Fundusz Społeczny. W ramach powyższego programu jeszcze w bieżącym roku planowane jest przeprowadzenie kilku kursów zawodowych, w tym brukarza, fryzjera, kierowcy wózka jezdniowego, ogólnobudowlanego i hydraulika - elektryka.

9. Organizowanie czasu wolnego skazanych, zwłaszcza organizowanie zajęć kulturalno-oświatowych, zajęć wychowania fizycznego i sportowych oraz pobudzania aktywności społecznej skazanych.

Zadania z zakresu działalności kulturalno - oświatowej realizuje mł. wychowawca mł. chor. D. Ś.. Zajęcia z zakresu wychowania fizycznego i sportu realizuje młodszy wychowawca mł. chor. P. Z., który ukończył (...) w B., posiada uprawnienia trenerskie z zakresu piłki siatkowej i koszykówki. W realizowaniu zajęć uczestniczy również p.o. z-cy (...) por. Z. J., który w 2003 r. ukończył kurs instruktora rekreacji ruchowej o specjalności rekreacja ruchowa. Nadto dwaj wychowawcy przeszli w 2004 r. szkolenie - trening zastępowania agresji i prowadzą zajęcia ze skazanymi. Wychowawca ppor. R. D. brał udział w kursie instruktorów rekreacji ruchowej o specjalności piłka nożna. Bazą do prowadzenia zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych są: świetlice na każdym z 12 oddziałów (odbywają się tu

pogadanki, turnieje w szachy, warszaty i dart'a, m. hokeja, tenisa stołowego oraz spotkania, koła tematyczne itp.), 2 boiska do gry: w piłkę siatkową i koszykówkę. Ponadto prowadzone są zajęcia na boisku do piłki nożnej znajdującym się obok zakładu karnego w C. oraz na hali sportowej w Szkole Podstawowej nr (...) w Z., Wydawana jest przez skazanych gazетка więzienna (...) C- (...) (kwartalnik) oraz realizowany program telewizji więziennej, której głównym założeniem jest krzewienie kultury i oświaty, profilaktyka zachowań nieakceptowanych społecznie, propagowanie sportowego i zdrowego stylu życia jak również edukacja usprawniająca poruszanie się osadzonych po rynku pracy. Odbyły się spotkania ze znanymi ludźmi ze świata sportu i kultury. W ramach programów dla skazanych działa koło modelarskie, plastyczne, muzyczne, teatralne. Realizowany jest program (...) - skazani robią wyroby z wikliny i papieru. Zakład Karny w C. współpracuje z Miejską (...) w Ł., dzięki której wzbogaca księgozbiór biblioteki zakładowej oraz są organizowane spotkania z twórcami regionalnymi. Organizowanie zajęć kulturalno - oświatowych utrudnia brak funduszy, jak też i sali gimnastycznej, oraz położenie jednostki daleko od ośrodków miejskich. Niemniej w dziedzinie tej podjętych zostało i zrealizowanych wiele ciekawych przedsięwzięć. W jednostce funkcjonują grupa AA, grupa edukacyjno-informacyjna na temat choroby alkoholowej, klub pracy, a także prowadzony jest dla skazanych trening zastępowania agresji. Powstał również Klub (...), zadaniem, którego jest krzewienie idei olimpijskiej wśród osadzonych. W 2008 roku zorganizowano w ramach Dni (...) turniej koszykówki i siatkówki oraz zawody ogólnie - sportowe.

Skazani mają możliwość wspierania z zarobionych pieniędzy ubogich dzieci ze Szkoły Podstawowej nr (...) w Z.. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie z Ł. zorganizował w ZK cykl spotkań z osadzonymi, którzy popełnili przestępstwo z użyciem przemocy, mające na celu edukację zapobiegającą powrotowi do przestępstwa z użyciem przemocy. Innym programem jest program profilaktyczno-edukacyjny (...), w którym skazani w formie własnej twórczości przedstawiają konsekwencję złego zachowania. Jest to kontynuacja zeszłorocznego programu. Programem zrealizowanym jest program (...) w ramach tego programu skazani charytatywnie sprząтали miejsca kultu religijnego. Ponadto realizowane są następujące programy kulturalno- oświatowe: (...), (...), Program readaptacyjny (...), Program (...), Program (...), Zespół (...), (...)Program (...) Kulturalnej, Program Edukacyjny dla Skazanych z problemem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, Program dla osób, które prowadziły pojazdy w stanie nietrzeźwości, Program (...), Program na rzecz prasy lokalnej "(...)", (...) i (...) (...)"

10. Prawidłowość przyznawania nagród, ulg i zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego oraz wymierzania kar dyscyplinarnych i wykorzystywania ich jako środka oddziaływania penitencjarnego.

Tematyka dotycząca nagród i kar była już poruszana przy okazji analizowania ustalonego w zakładzie karnym porządku i dyscypliny. W tym miejscu dodać jeszcze należy, że w tutejszej jednostce stosowana jest polityka gradacji nagród i kar. Skazani nagradzani są początkowo przede wszystkim pochwałami, zezwoleniami na dodatkowe lub dłuższe widzenie itp., by później w miarę nienagannego zachowania otrzymać zezwolenie na widzenie bez dozoru z osobą najbliższą lub osobą godną zaufania na okres nie przekraczający 30 godzin i w konsekwencji zezwolenie na opuszczenie zakładu karnego bez dozoru na okres nie przekraczający jednorazowo 14 dni.

Także zwykle nie wymierza się od razu najsurowszych kar, sięgając najpierw po mniej dolegliwe chyba, że uzasadnia to waga naruszonego przekroczenia. W tutejszym zakładzie karnym jest wykonywana kara umieszczenia w celi izolacyjnej (4 cele izolacyjne). Dotychczas karę taką zastosowano 70 razy. 8 razy wykonywano w stosunku do tymczasowo aresztowanych oraz 62 kar w stosunku do skazanych odbywających karę w zakładzie karnym. Wymiar kary nie przekraczał 14 dni.

11. Współdziałanie ze społeczeństwem, zwłaszcza z zakładami pracy zatrudniającymi skazanych, placówkami oświatowo-wychowawczymi i i rodzinami skazanych młodocianych, oraz pozyskiwania ich do udziału w procesie wychowawczym.

Podtrzymywanie kontaktów skazanych z rodzinami nie stwarza szczególnych problemów. Znaczny odsetek skazanych korzysta z przepustek i zezwoleń na czasowe opuszczenie zakładu karnego. Pozostali skazani mogą utrzymywać

kontakt z rodzinami poprzez korespondencję i widzenia. Tradycją są wigilijne i wielkanocne spotkania skazanych z rodzinami. Osadzeni mogą utrzymywać kontakt z bliskimi poprzez korespondencje i widzenia.

Stały kontakt z rodzinami nawiązywany jest przy okazji widzeń ze skazanymi. Kwestia współdziałania administracji zakładu karnego ze społeczeństwem, zakładami pracy i placówkami oświatowo-wychowawczymi była już poruszana przy omawianiu zatrudnienia skazanych oraz organizacji ich czasu wolnego. Wypada dodać, iż praca skazanych na rzecz samorządów terytorialnych, miejscowej parafii lub tutejszych szkół, przedsiębiorców integruje skazanych z lokalną społecznością przełamując bariery niechęci i nieufności okolicznych mieszkańców do skazanych. W trakcie powoływania zakładu karnego okoliczni mieszkańcy żywili więcej obaw w związku z powołaniem nowej jednostki penitencjarnej, niż bardziej liczyli na ożywienie gospodarcze. Teraz w wyniku owej współpracy sytuacja uległa całkowitej zmianie. Okoliczni mieszkańcy nie tylko dostrzegają zyski ekonomiczne wynikłe z powstania zakładu karnego, ale również chętnie korzystają z pracy skazanych.

12. Przestrzeganie praw skazanych w zakresie korzystania z praktyki i usług religijnych, uczestniczenia w prowadzonym nauczaniu religii i udziału w działalności charytatywnej i społecznej K. lub innego związku wyznaniowego.

Spotkania religijne odbywają się w zakładowych kaplicach zlokalizowanych na pawilonach mieszkalnych B i D oraz w świetlicach oddziałów mieszkalnych. Kaplice mają charakter ekumeniczny. Niemniej wśród osadzonych wyznawcy innych wyznań niż rzymsko-katolickie stanowią margines. Pomimo tego działalność w tutejszym zakładzie karnym prowadzi przedstawiciel Kościoła (...) ~ (zatrudniony od 1.07.2007 r.) oraz przedstawiciel K. R. Katolickiego, który odprawia msze cztery razy w tygodniu w soboty, niedziele, wtorki i środy o godzinie 9.30. Ponadto przygotowuje skazanych do bierzmowania, organizuje nauki przedmałżeńskie, prowadzi rozmowy indywidualne, itp. O ile, któryś z osadzonych innego wyznania zgłasza potrzebę kontaktu z swoim duchownym, administracja zakładu karnego umożliwia mu takie spotkania. Skazani uczestniczą również w spotkaniach przedstawicieli K. Zielonoświątkowców, którzy w sposób bardzo aktywny zaangażowali się również w organizowanie zajęć kulturalno- oświatowych na terenie jednostki penitencjarnej. W/w zajęcia organizują również przedstawiciele (...) Związku (...).

Skazani pracują społecznie na rzecz dwóch parafii rzymskokatolickich jednej w Ł. p.w. św. A. B. oraz Parafii w W., gdzie budują ośrodek (...).

Osadzeni wzięli również udział w programie (...), porządkując stare, zaniedbane cmentarze katolickie. Porządkują groby żołnierzy września w ramach programu edukacyjnego (...).

13. Warunki bytowe skazanych, stan opieki medycznej i stan sanitarny.

Łączna powierzchnia cel mieszkalnych w Zakładzie Karnym w C. wynosi 2.391,10 m². Według normy wynikającej z art.HO§2 kkw liczba cel w zależności od pojemności przedstawia się następująco:

cele wg normy 3 m²: 45- trzyosobowych, 4- czteroosobowych, 107- pięcioosobowych, 4- sześcioosobowe, 9- siedmioosobowych,

ponadto cele wg normy 4m²: 3- dwuosobowe: w tym 1 izba chorych,

wg normy 5m²: dwuosobowa: w tym 1 izba chorych wg normy 7 m² 1 - dwuosobowa wg normy 12m²: 6- jednoosobowe: w tym: 4 cele izolacyjne

2 izby chorych

Ogółem stanowi to 180 cel mieszkalnych: w tym 4 izby chorych

4 cele izolacyjne

Istniejące w Zakładzie Karnym w C. warunki bytowe w zasadzie odpowiadają wymogom określonym przepisami kkw, przepisami rozdziału 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Jedynie przeludnienie jednostki, - o czym była mowa wcześniej - skutkuje tym, że według stanu na dzień 01 października 2008 r. przebywało tu 111% osadzonych przy ustalonej pojemności 789 skazanych. Wyposażenie cel stanowią standardowo łóżka, stoły, taborety, szafki. Odpowiedni dopływ powietrza oraz światła dziennego zapewniają duże okna - pojedyncze w celach małych i podwójne w celach wieloosobowych. W każdej z nich jest oświetlenie elektryczne. Ciepła woda w Pawilonie A,B,C,D,E dostarczana jest codziennie w godzinach: A od 1400 do 1420, 1450 - 1510 , B i C od 1340 do 1400 D i E od 730 do 800 od 1930 do 2100. Łaźnie są na każdym oddziale. Kabiny z brodzikiem osłonięte są kotarami, a ich ściany wyłożone glazurą. Kąpiel odbywa się codziennie w Pawilonie D i E od 720 do 830 , od 1930 do 2100. W Pawilonie A natryski są w każdej celi, kąpiel raz w tygodniu w poniedziałek 1930 - 2050. W Pawilonie B i C kąpiel raz w tygodniu w czwartek i środą w od 830 do 1500

W zakładzie typu półotwartego osadzeni korzystają przede wszystkim z własnej odzieży, bielizny i obuwia. W oddziale zamkniętym zakładu osadzeni korzystają z odzieży skarbowej. O czystość odzieży dbają we własnym zakresie. Bielizna osobista z zakładu karnego, ręczniki, ścierki wymieniane są raz w tygodniu, a w co drugi, bielizna pościelowa - tak, więc z częstotliwością odpowiadającą § 6 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Posiłki dla osadzonych przygotowane są w kuchni właściwie wyposażonej i urządzanej prowadzonej przez Gospodarstwo (...). Ściany jej wyłożono płytkami z glazury, zaś podłogi terakotą. Dodatkowo na posadzce leżą maty antypoślizgowe. Przestrzegane są wymogi art. 109 kkw dotyczącej dziennej liczby posiłków i ich normy żywieniowej. Czas spożywania posiłków dla poszczególnych oddziałów określonym Zarządzeniem Dyrektora Zakładu Karnego w C. nr (...). Porządek wewnętrzny uwzględnia nakaz z § 2 ust. 2 zarządzenia nr 8/2003 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 9 października 2003 r. w sprawie realizacji osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych do wyżywienia, aby odstęp między posiłkami nie przekraczał 6 godzin. Jadłospis ustalony jest według normy podstawowej. Nadto w dniu 01 października 2008 r. 21 osadzonych otrzymało dietę lekkostrawną (...) i 8 dietę (...). W dniu 01 października (...). podczas przeprowadzonej kontroli jadłospis osadzonych przedstawiał się następująco: śniadanie - paprykarz, chleb, herbata; obiad - barszcz ukraiński, makaron z twarogiem i śmietaną, kolacja - konserwa wieprzowa, margaryna, chleb, herbata.

W zakładzie działa kantyna prowadzona przez GP, co umożliwia skazanym mającym środki finansowe na nabywanie dodatkowych artykułów żywnościowych, wyrobów tytoniowych, środków higieny itp. Zakupy dozwolone są w poniedziałki i soboty w godz. od 900 do czasu zakończenia zakupów, z przerwą na obiad. Ceny sprzedawanych tu produktów były okresowo kontrolowane przez administrację tutejszej jednostki penitencjarnej i nie stwierdzono, aby były one zawyżane. W dniu 01 października 2008 r. administracja Zakładu dokonała kontroli cen produktów znajdujących się w kantynie. Kontrolą objęto produkty najczęściej kupowane przez osadzonych i ich rodziny. Ceny w porównaniu z tymi z poza Zakładu Karnego obrazuje poniższa tabela.

Tabela 5.

Produkty K. Sklep w C.

Mleko B. 3,2% 2,50 2,49

Herbata granulowana 2,40 zł 2,20 zł

Papierosy męskie 5,65 zł 5,65 zł

Karta telefoniczna 60mp 24,50 zł 24,00 zł

Kawa M. (...)g 5,00 zł 5,80 zł

Ketchup 500g 2,40 zł 2,90 zł

Jogurt C. 0,80 zł 0,60 zł

Herbata rozpuszczalna 2,70 zł 2,39 zł

Maszynka G. 2,30 zł 2,65 zł

Mydło L. 0,90 zł 1,20 zł

Płatki kukurydziane 2,10 zł 3,50 zł

51.25 zł 53.38 zł

Jak wynika z powyższego zestawienia w kantynie działającej na terenie Zakładu za te same produkty można było zapłacić o 2,13 zł taniej niż w sklepie w C.. Należy zauważyć, że całkowity koszt dokonania powyżej wybranych towarów zakupów w kantynie są niższe od zakupów dokonanych w sklepie, co nie budzi zastrzeżeń. Powyższe proporcje cenowe należy utrzymać i dbać także w przyszłości o to, aby te w sklepie i w kantynie w dalszym ciągu były porównywalne.

Opiekę medyczną nad osadzonymi sprawuje ZOZ przy Zakładzie Karnym w C.. Ambulatorium składa się z 1 gabinetu lekarskiego i stomatologicznego, gabinetu zabiegowego oraz 4 izb chorych przeznaczonych dla 2 osób każda i które pełnią jednocześnie funkcję celi mieszkalnej. Ambulatorium wyposażone jest tylko w podstawowy sprzęt medyczny niezbędny do jego prawidłowego funkcjonowania. Apteczki pierwszej pomocy znajdują się u każdego oddziałowego, w

bloku żywnościowym, w warsztatach, w budynku administracyjnym oraz na punkcie dowodzenia. Obsadę ambulatorium stanowi - 2 lekarzy ogólnych - funkcjonariusze SW, 3 pielęgniarki (3 funkcjonariuszki SW) oraz 3 ratowników medycznych - funkcjonariuszy SW. Zatrudnionych też jest 7 lekarzy specjalistów na części etatu. Są to specjaliści z dziedzin: okulista, który pracuje od 01.09.2006 r. oraz psychiatra i dermatolog zatrudnieni od 01.10.2006 r., neurolog zatrudniony od 13.04.2007 r., kardiolog zatrudniony od 01.06.2007 r. oraz 2 stomatologów z których jeden zatrudniony jest od 01.05.2007r., a drugi od 01.10.2008r Ambulatorium jest czynne w dni powszednie od godz. 700 do 1800, a w dni ustawowo wolne od pracy, w godz. 700 - 13⁰⁰, Od 1 stycznia 2008r. do 01 października 2008 r. lekarz ogólny udzielił (...) porad, zaś stomatolog przyjął (...) pacjentów. W razie potrzeby osadzeni konsultowani są przez lekarzy specjalistów w Z.K. C. B., w areszcie Śledczym w B. lub w poza więziennej służbie zdrowia. Od 01.01.2008 r. do 01.10.2008 r. wykonano 992 konsultacje specjalistyczne z czego: 259 konsultacji psychiatrycznych, 178 okulistycznych, 144 neurologicznych, 203 dermatologicznych, 50 ortopedycznych, 22 laryngologicznych, 27 ftyzjatrycznych, 60 kardiologicznych, 23 urologicznych, 17 chirurgicznych oraz 9 onkologicznych. Wśród w/w konsultacji ponad 120 wykonanych było w poza więziennej (...). W roku 2008 było 7 hospitalizacji, a karetkę pogotowia ratunkowego wzywano 17-krotnie. Nie odnotowano zgonów, były 4 samookaleczenia i 16 zachorowań na choroby zakaźne. Aktualnie wydawanych jest 29 diet leczniczych w tym 16 stałych.

Do Zakładu Karnego w C. trafiają osadzeni z wolności, którym badania lekarskie i badania profilaktyczne wykonywane są w tutejszej jednostce. Osadzeni przetransportowani z innych jednostek penitencjarnych zazwyczaj posiadają badania wstępne oraz RTG klatki piersiowej. Niemniej jednak przetransportowany zostaje zbadany przez lekarza tutejszego zakładu w jak najszybszym terminie. Osadzeni badani są przez lekarza również przed przetransportowaniem, zwolnieniem, w czasie i po zakończeniu stosowania środka przymusu bezpośredniego.

Zaopatrzenie w leki dokonywane jest głównie za pośrednictwem Apteki (...) Aresztu Śledczego w B. na podstawie receptariusza. Recepty, które wystawiane są przez lekarzy specjalistów i lekarzy ZOZ Z.K. w C. realizowane są w aptekach poza więziennych lub zamawiane w Aptece (...).

Realizując § 34 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, lekarz lub wyznaczony przez niego pracownik służby zdrowia dokonuje przeglądu sanitarnego budynku mieszkalnego jednostki. Na tej podstawie

dokonywane są wpisy w tzw. Paszporcie sanitarnym. Z jego treścią zapoznaje się dyrektor zakładu karnego, co potwierdza własnoręcznym podpisem i wydaje ewentualnie zalecenia skierowane do odpowiedniego działu. Wykonanie zalecenia odnotowuje się w Paszporcie sanitarnym.

Zakład Karny w C. jest poddawany kontroli przez Sanepid 1-2. razy do roku. Nie wydano zaleceń dotyczących służby zdrowia. Kontrola nie wykazała uchybień w stanie sanitarnym jednostki.

W mojej ocenie warunki bytowe, opieka lekarska i stan sanitarny w zakładzie karnym, jak wynika z powyższego, są na właściwym poziomie. Zdeterminowane to jest w oczywisty sposób ograniczonymi możliwościami finansowymi. Niemniej dostępność do lekarzy i możliwości leczenia dla wielu osadzonych jest często większa niż, kiedy pozostawali na wolności. Nierzadko wykorzystują to prezentując niezwykle roszczeniowe postawy i domagając się leczenia dawnych, zaniedbanych uprzednio schorzeń.

14. Prawidłowość i terminowość załatwiania próśb, skarg i wniosków skazanych.

Stosowanie do § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003r. w sprawie załatwiania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych w Zakładzie Karnym w C. prowadzony jest dziennik skarg oraz wniosków i próśb, a także dwa skorowidze alfabetyczne zawierające nazwiska osadzonych, których owe skargi oraz próśby i wnioski dotyczą.

Jak wynika z wpisu w dzienniku skarg w bieżącym roku tj. w 2008 wpłynęło łącznie 137 skarg, w których skarżący podnieśli ok. 270 zarzutów. Wszystkie one zostały rozpoznane. Trzy skargi uznano za zasadne. Pierwsza z nich złożona przez osadzonego A. Ż. z dnia 24.05.2008r dotyczyła nie wydania osadzonemu w terminie określonym w porządku wewnętrznym sprzętu elektronicznego (DVD). Osadzony otrzymał sprzęt w ciągu 7 dni, a nie jak to określone zostało w Zarządzeniu nr (...) Dyrektora ZK w C. w sprawie określenia porządku wewnętrznego w ciągu 5 dni roboczych. Druga ze skarg została złożona przez Państwa G. z dnia 14.06.2008r i dotyczyła udzielenia niewłaściwej informacji dotyczącej przyczyny zwolnienia osadzonego z zakładu karnego. Trzecia skarga zasadna autorstwa P. G. s. S. z dnia 14.03.2008r dotyczyła spóźnienia na pogrzeb.

Zarzuty podnoszone przez osadzonych w skargach najczęściej dotyczą zaniechania określonego działania przez administrację zakładu karnego (24), agresji werbalnej (21), sposobu załatwienia próśby (19), niewłaściwego leczenia (15), niewłaściwego traktowania (13), wyżywienia (8), nie wydania potwierdzenia wysyłanej korespondencji (8), załatwienia skargi przez Dyrektora (7), zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego w trybie losowym (7) oraz inne (26).

W porównaniu do lat ubiegłych ilość skarg wnoszonych do Dyrektora ulega zwiększeniu. Spowodowane jest to znacznym wzrostem zaludnienia (średni stan zaludnienia to ok. 911 osadzonych).

Nadmienić jednak należy, że większość skarg pochodzi z Pawilonu A, pawilonu dla tymczasowo aresztowanych i skazanych odbywających karę w zakładzie typu zamkniętego.

Podjęmowane działania w ZK w C. w celu likwidacji przyczyn i źródeł skarg koncentrowały się głównie na szkoleniu kadry, jak też na bieżącym omawianiu i eliminowaniu przyczyn, które stanowiły przyczyny skarg. Kierownictwo tutejszej jednostki podejmuje nadal szereg działań zwłaszcza o charakterze szkoleniowym i kontrolnym mającym za zadanie podnoszenie wiedzy i profesjonalizmu funkcjonariuszy.

Kierownictwo jednostki ZK w C. zwraca szczególną uwagę na:

- zatrudnianie w pierwszej kolejności osadzonych mających zobowiązania alimentacyjne,
- organizowanie czasu wolnego osadzonym poprzez zajęcia kulturalno-oświatowe,
- zapewnienie osadzonym podstawowych potrzeb w zakresie warunków bytowych,

- oddzielne osadzanie w celach osób palących i niepalących,
- zgłaszanie osadzonych do transportu do jednostek położonych najbliżej ich miejsca zamieszkania,

W warunkach Zakładu Karnego w C. istotne znaczenie ma utrzymanie na właściwym poziomie stanu ładu, dyscypliny panującej wśród osadzonych oraz szeroko rozumianego bezpieczeństwa jednostki. Stąd też trudno jest czasem uniknąć tego typu skarg.

Należy mieć na uwadze, że Dyrektor jednostki na bieżąco monitoruje ilość i zasadność wpływających do jednostki skarg i w bieżącej pracy kładzie nacisk na rozwiązywanie problemów skazanych zgodnie z przysługującymi im prawami, a w przypadku stwierdzenia skargi zasadnej (co miało miejsce w 3 przypadkach) kierownik komórki organizacyjnej, którego skarga dotyczyła przeprowadził rozmowę instruktażową celu zapobieżenie podobnym przypadkom w przyszłości. W trzecim z omówionych przypadków zostały przeprowadzone rozmowy ostrzegawcze z dowódcą zmiany oraz zastępcą dowódcy zmiany.

Pozostałe skargi okazały się niezasadne. Nie stwierdzono też uchybień terminowi co do ich załatwienia.

Ponadto w Zakładzie został opracowany "Harmonogram przeciwdziałania wypadkom nadzwyczajnym godzącym w bezpieczeństwo i porządek w jednostce oraz informowania o zdarzeniach mogących je wywołać", który systematyzuje działania podejmowane wobec osadzonych należących do struktur nieformalnych oraz obieg informacji uzyskanych w toku realizacji harmonogramu. Atmosfera i nastroje panujące wśród osadzonych systematycznie są analizowane przez kierownika D. Ochrony i Penitencjarnego oraz wychowawców. Omawiane są one na codziennych odprawach w obecności Z-ców Dyrektora. Nie stwierdzono, aby faworyzowano osadzonych związanych z podkulturą więzienną. Wydano polecenie, aby zwrócić uwagę na aktywne uczestnictwo osadzonych "grypsujących" przy pracach porządkowych. Ponadto objęto zwiększonym nadzorem przez kierownika D. Ochrony pracę funkcjonariuszy w oddziałach mieszkalnych pod kątem równoprawnego, humanitarnego traktowania skazanych. Natomiast w przypadku przepustek z art. 141 a § 1 kkw, kryterium udzielania tego rodzaju zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego jest spełnienie przesłanek formalnych, a nie przynależności podkulturowe. Dyrektor udzielając takiej przepustki ocenia rangę zdarzenia losowego oraz prognozę kryminologiczno-społeczną formułowaną przez wychowawcę. Tylko na tej podstawie podejmuje decyzje co do udzielenia zezwolenia na podstawie art. 141a§1 kkw.

W bieżącym roku w trakcie wizytacji odstąpiono od bezpośredniego wysłuchiwanie osadzonych, mając na uwadze to, że wszyscy, którzy wyrażają taką potrzebę, wysłuchiwanie są bezpośrednio w trakcie posiedzeń penitencjarnych, które odbywają się w Zakładzie.

Analizując odbyte rozmowy ze skazanymi należy stwierdzić, że generalnie nie wysuwali oni skarg pod adresem administracji i funkcjonariuszy Zakładu Karnego w C.. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że kontrolujący nie dopatrzył się żadnych nieprawidłowości czy zaniedbań w zakresie sposobu załatwiania wniosków i próśb skazanych.

15. Kolejność wykonywania orzeczeń, jak również prawidłowość zawiadamiania o przystąpieniu do wykonywania orzeczeń lub o braku możliwości przystąpienia do jego wykonywania oraz przesyłania obliczenia kary. Prawidłowość i terminowość realizacji świadczeń alimentacyjnych oraz innych należności stwierdzonych tytułem wykonawczym.

Dokonując przeglądu akt osobowych części A nie stwierdzono przypadku, aby kolejność wykonywania orzeczeń była nieprawidłowa. Mianowicie w sytuacji skazania tego samego osadzonego na kilka kar pozbawienia wolności, wykonywane są one w kolejności uprawomocnienia się orzeczeń zgodnie z art. 80 § 1 kkw. Prawidłowa, jak wynika z badanych akt, jest również praktyka zawiadamiania właściwych sądów o przystąpieniu do wykonania orzeczenia oraz przesyłania im obliczenia kary.

W dziale finansowym prowadzone są karty depozytowe dla każdego osadzonego zgodnie z nakazem wynikającym z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2003 r. w sprawie czynności administracyjnych i rozliczeń finansowych związanych z prowadzeniem depozytu przedmiotów wartościowych i środków pieniężnych

osób pozbawionych wolności. Wykonuje się też zbiorcze zestawienia należności wynikających z zajęć komorniczych potrącanych co miesiąc z należności za pracę osadzonych. W każdym miesiącu z płac zatrudnionych skazanych dokonywane są potrącenia wynikające ze świadczeń alimentacyjnych oraz innych należności stwierdzonych tytułem wykonawczym. Potrąceń dokonuje się w dniu rozliczenia listy płac, a polecenie przelewu wystawiane jest do 20 - tego każdego miesiąca po rozliczeniu list płac.

16. Przestrzeganie przepisów o bezpieczeństwie w zakładzie karnym, w tym przepisów dotyczących użycia broni, siły fizycznej i środków przymusu bezpośredniego. Prawidłowość postępowania w razie ujawnienia popełnienia przestępstwa, a także w wypadkach buntów, samouszkodzeń i zgonów.

W jednostce obecnie występują trzy typy zakładu karnego tj. zamknięty z oddziałem aresztowym, półotwarty i otwarty. Zastosowany system ochrony determinuje stopień i rodzaj zabezpieczenia. Skutkiem tego przepisy o bezpieczeństwie muszą być realizowane przede wszystkim poprzez odpowiednie rozpoznanie, właściwe klasyfikowanie osadzonych i ich rozmieszczenie wewnątrz zakładu, W tutejszej jednostce penitencjarnej są osoby tymczasowo aresztowane, które osadza się w areszcie śledczym w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo aresztu.

Zapewnienie bezpieczeństwa nie jest bezproblemowe, a to z powodu utrzymującego się przeludnienia jednostki. Młoda kadra w dziale ochrony musi borykać się z różnorodnością populacji więziennej zakładu, która odbywa karę praktycznie we wszystkich podgrupach klasyfikacyjnych.

W roku bieżącym nastąpiło ponadto przejście i to w krótkim czasie, z ograniczonego systemu ochrony, na pełny system ochrony, co dodatkowo spowodowało napięcie trudności w tym zakresie, tj. zapewnienia bezpieczeństwa. Ponadto duża ilość osadzonych pracujących, powoduje konieczność wykonywania dodatkowych czynności takich jak: kontrola miejsc pracy, kontrola przy wydawaniu i przyjmowaniu, sporządzanie dużej ilości dokumentacji w związku z zatrudnieniem.

W dalszym ciągu jest zbyt małe zatrudnienie kadrowe funkcjonariuszy bezpośrednio czuwających nad osadzonymi oraz niedoskonałości zabezpieczenia technicznego. Nie mniej w chwili obecnej zorganizowany został kurs wstępny dla nowych funkcjonariuszy, po którego zakończeniu dział ochrony zostanie zasilony przez nowych 18 etatów, co dodatkowo wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa w jednostce, a także rozładuje przeciążenie kadry. Aktualnie dział ochrony liczy 128 funkcjonariuszy. Pełnią oni służbę w systemie jednozmianowym, dwu i czterozmianowym (w dzień jest 41, a w nocy 15 funkcjonariuszy) pozostali jako zabezpieczenie urlopów, szkoleń, zwolnień lekarskich, jak też 40 - to godzinnego tygodnia pracy. Po uzyskaniu etatów planowane jest utworzenie nowych posterunków i stanowisk takich jak: doprowadzający osadzonych na widzenia, jak również zwiększenie funkcjonariuszy na zabezpieczenie absencji z uwagi na duży liczbę nadgodzin (4560 godzin). Kolejnym utrudnieniem jest bardzo duży ruch pracowników oraz skazanych na terenie zakładu spowodowany ciągłą rozbudową zakładu. Z powodu dużego zaludnienia zakładu oraz powstania oddziałów zamkniętych i

aresztowych sukcesywnie wzrasta ilość realizowanych konwojów doraźnych w szczególności do miejskich placówek zdrowia (średnio około 20 konwoje miesięcznie).

Od początku roku 2008 w jednostce 12 razy dochodziło do zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec osadzonych. Rodzaj i ilość zastosowanych środków i ich przyczyny przedstawiają poniższe tabele:

Tabela nr 6. Rodzaj stosowanych środków przymusu bezpośredniego w 2008 r.

Użycie siły fizycznej

1 Umieszczenie w celi

zabezpieczającej Założenie kajdan lub prowadnic Założenie pasów obezwładniających jedno/ trzyczęściowych
Założenie pasów obezwładniających trzyczęściowych Użycie pałek służbowych Użycie chemii - cznych środków
obezwładniających Założenie kaftana bezpieczeństwa Założenie kasku ochronnego Zastosowanie

innych środków (podać jakich)

12 11 11 8 - - - - 8 -

Tabela nr 7. Przyczyny stosowania środków przymusu bezpośredniego w 2008 r.

Usiłowanie zamachu na życie lub zdrowie własne Usiłowanie zamachu na życie lub zdrowie innej osoby Nawoływanie
do buntu Rażące nieposłuszeń- (...) zakłócenie spokoju i porządku Niszczenie mienia Ucieczka osoby pozbawionej

wolności

2 1 5 9 10 3

Przed zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego skazani zostali ostrzeżeni przez dowódcę zmiany. Z
protokołów zastosowania tych środków sporządzonych stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20
listopada 1996 r. w sprawie szczegółów warunków stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz użycia broni
palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz sposobu postępowania w tym zakresie
wynika, iż wszystkie przypadki znajdowały umocnienie w art. 19 ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej, a zastosowanie
środków było zgodne z przepisami cytowanego rozporządzenia. W/w osadzonych ostrzeżono przed zastosowaniem
środków przymusu bezpośredniego, poddano wymaganym badaniom lekarskim, oddziałowy dokonywał kontroli
zachowania się osadzonego w odpowiednich odstępach czasu, a co 2 godziny dowódca zmiany oceniał konieczność
dalszego stosowania środków przymusu bezpośredniego.

Najczęstszymi powodami zachowania osadzonych, które skutkują zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego
są załamania spowodowane różnymi przyczynami losowymi tj. kłopoty rodzinne, sprzeczne z ich oczekiwaniami
rozstrzygnięcia sądów, chęć zaistnienia w grupie nieformalnej. Prowadzone są w oddziałach mieszkalnych Zeszyty
sposrzeń oddziałowych, w których prowadzone są zapisy dotyczące zachowań skazanych mogących sprawiać
problemy wychowawcze lub dyscyplinarne. Osadzonym tam wpisanym wychowawcy poświęcają więcej czasu i
zainteresowania, zaś oddziałowy zwraca na nich baczniejszą uwagę.

W roku bieżącym odnotowano 12 wypadków nadzwyczajnych. Z czego 3 napaści na funkcjonariusza (2 w czasie
pełnienia służby i 1 poza służbą), 2 wypadki ujawnienia przedmiotów niedozwolonych i niebezpiecznych, 2 ucieczki
zatrudnionych poza terenem jednostki w systemie bez konwojenta, 2 samouszkodzenia, 2 pobicia i 1 rzekome
podłożenie ładunku wybuchowego na terenie Gospodarstwa (...).

Generalnie zauważyć należy, że liczba wypadków nadzwyczajnych spadła w stosunku do roku minionego. Praktycznie
tylko wypadki nadzwyczajne - napad na funkcjonariusza w związku z wykonywaniem czynności służbowych zaliczyć
można do ważnego z punktu widzenia jego skutków. Na wspomniane wypadki napaści na f-sza oraz na wypadek
pobicia skazanego A. S. prowadzone były postępowania wyjaśniające, na pozostałe wypadki prowadzone były już tylko
czynności wyjaśniające.

Kadra zakładu na bieżąco podejmuje kroki, w celu przeciwdziałania powstawaniu wypadkom nadzwyczajnym poprzez
wnikliwe realizowanie wniosków z postępowań i czynności wyjaśniających w sprawie wypadków nadzwyczajnych,
wprowadzaniu tematyki w zakresie zapobiegania oraz likwidacji skutków wypadków nadzwyczajnych na szkoleniach
ogólnych jednostki, a także na szkoleniach wewnętrznych, czy też na codziennych odprawach penitencjarno
- ochronnych przedstawianie potencjalnych zagrożeń oraz charakteryzowanie osadzonych z trudnościami
wychowawczymi.

17. Zakres, terminowość i trafność podejmowanych czynności mających na celu przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Udzielenie pomocy postpenitencjarnej, zwłaszcza w zakresie uzyskania przez skazanego dokumentów tożsamości, znalezienia pracy i zakwaterowania po zwolnieniu z zakładu karnego, a także pomocy w ustaleniu niezdolności do pracy i prawa do renty z tytułu tej niezdolności.

Jedynym z działań podejmowanych przez administrację zakładu karnego dla przygotowania skazanych do życia po zwolnieniu są szkolenia kursowe oraz kursy zawodowe, na które w szczególności kwalifikowani się osadzeni bez zawodu, wymagający przekwalifikowania lub doksztalcenia zawodowego.

Nadto jednostka bierze udział w Projekcie Systemowym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki finansowanym przez Europejski Fundusz Społeczny, W ramach powyższego programu jeszcze w bieżącym roku planowane jest przeprowadzenie kilku kursów zawodowych. W tym brukarza, fryzjera, kierowcy wózka jezdniowego, ogólnobudowlanego i hydraulik - elektryk.

W celu podniesienia kompetencji zawodowych, a tym samym zwiększenia szans skazanych na znalezienie zatrudnienia po opuszczeniu Zakładu Karnego, mają oni możliwość uczestnictwa w zajęciach Klubu Pracy. Prowadzi je wychowawca ds. pomocy postpenitencjarnej, który został przeszkolony w tym zakresie i zdobył uprawnienia Lidera Klubu Pracy. Uczestnicy odkrywają tu swoje możliwości i umiejętności, uczą się twórczego myślenia, asertywności w poszukiwaniu pracy, komunikacji, prowadzenia rozmów z przyszłym pracodawcą, pisania dokumentów aplikacyjnych, zdobywają także wiedzę o sposobach i możliwościach poszukiwania pracy, zapoznają się z aktualnymi ofertami pracy z Urzędu Pracy w Z., a także możliwościami kształcenia kursowego organizowanego przez ten urząd i dofinansowaniach przy zakładaniu własnej działalności gospodarczej.

W celu podniesienia kompetencji społecznych skazanych, zwiększenia ich szans powrotu do normalnego środowiska, a w szczególności w celu zmotywowania ich do przestrzegania porządku prawnego, kadra penitencjarna prowadzi szereg oddziaływań w ramach realizowanych programów:

- Program aktywizacji ruchowej - celem programu jest wytworzenie umiejętności prawidłowego zagospodarowania czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji ruchowej oraz pokonanie nawyku siedzącego i bezproduktywnego trybu życia jako szkodliwe następstwo długotrwałego bezrobocia.

- Program Pierwszej Pomocy Przedmedycznej - gdzie skazani są uwalnianiani na sprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a także nabywają praktyczne umiejętności zachowań ratowniczych;

- Program edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie "STOP !" - skazani zdobywają tu konkretne informacje dotyczące zjawiska przemocy oraz uczą się skutecznego radzenia sobie z tym problemem;

- Program ART - trening interpersonalny - skazani zdobywają tu konkretne umiejętności zapobiegania agresji w sytuacjach trudnych.

- Program Mimo Wszystko - kurs dziennikarstwa, rękodzieła, wikliniarstwa.

Wychowawca ds. pomocy postpenitencjarnej oraz wychowawcy oddziałów w celu weryfikacji potrzeb postpenitencjarnych skazanego zgodnie z § 33 pkt 1 Zarządzenia nr 2/04 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 24.02.2004 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych nie później niż 6 miesięcy przed przewidzianym terminem warunkowego zwolnienia lub przed zakończeniem odbywania przez niego kary pozbawienia wolności przeprowadzają ze skazanymi rozmowy w celu uaktualnienia potrzeb w zakresie przygotowania ich do zwolnienia. W trakcie tych rozmów ustalają potrzeby w zakresie środków finansowych, posiadanej odzieży i obuwia stosownych do opuszczenia jednostki, posiadania mieszkania, kontaktów z osobami bliskimi mogącymi udzielić pomocy osadzonemu po opuszczeniu jednostki penitencjarnej, stanu zdrowia w celu ewentualnie uzyskania świadczeń rentownych, możliwości zatrudnienia itp.

W zależności od ustaleń wychowawcy do spraw postpenitencjarnych, jeżeli uzna to za konieczne występuje z wnioskiem do komisji penitencjarnej o ustalenie okresu, o którym mowa w art. 164 § 1 kkw. w celu realizacji programu wolnościowego. Wniosek taki zawiera wskazanie przedmiotu opracowywanego programu. W tutejszej jednostce do dnia obecnego w roku 2008 komisja penitencjarna przyznała 31 programów, z czego wychowawca do spraw pomocy postpenitencjarnej opracował 26 programów, a kurator zredagował program w 5 przypadkach. Programem wolnościowym obejmowani są najczęściej skazani skonfliktowani z rodziną, zagrożeni marginalizacją, mający do odbycia długoterminowe kary, bez zawodu, nieporadni życiowo z syndromem wyuczonej bezradności, uzależnieni, sprawy przestępstw szczególnie piętnowanych społecznie itp.

Bezpośrednio przed zwolnieniem potrzeby postpenitencjarne skazanego są weryfikowane. W przypadku braku środków pieniężnych na koncie skazanego, w dniu opuszczania zakładu karnego przyznawana jest zapomoga pieniężna, której celem jest pokrycie kosztów dojazdu do miejsca zamieszkania oraz ewentualnego utrzymania się przez pierwsze dni życia na wolności oraz inne potrzeby wymienione w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy

Postpenitencjarnej - w 2008 roku takich zapomóg było 303 na łączną kwotę 15 975 zł. Skazany zwalniany, nie mający własnej odzieży odpowiedniej do pory roku, otrzymuje niezbędne ubranie na wniosek wychowawcy, który w porozumieniu z magazynierem ustala zakres pomocy rzeczowej. Ponadto, jeżeli zachodzi taka potrzeba zakład karny za zgodą zwalnianego wystosowuje w jego imieniu do MOPS i (...) odpowiednie pismo z prośbą o pomoc rzeczową i finansową - roku 2008 zostało wysłanych 29 pism.

Jedną z najważniejszych dziedzin przygotowania się skazanego do życia po zwolnieniu jest posiadanie przez niego dokumentu tożsamości, niezbędnego we wszystkich niemalże dziedzinach życia na wolności. Skazany, który nie posiada dowodu osobistego, ma możliwość wyrobienia go w tutejszej jednostce. Zakład karny umożliwia osadzonemu wyrobienie zdjęć, wychowawca do spraw pomocy postpenitencjarnej dostarcza mu wniosek oraz pomaga przy jego wypełnianiu. Skazanemu nie dysponującemu własnymi środkami pieniężnymi, Zakład pokrywa koszty wyrobienia dokumentu tożsamości. W 2008 zostało wyrobionych 128 dowodów osobistych.

Zakład Karny w C. w ramach środków Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej ma możliwość pokrywania kosztów przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. W 2008 rok u tutejsza jednostka czterokrotnie pokrywała koszty związane z zakupem okularów oraz pięciokrotnie związane z kosztami wykonania protez zębowych, niezbędnych skazanym do normalnego funkcjonowania.

W przypadku skazanego zgłaszającego brak miejsca zameldowania przeprowadzona zostaje rozmowa, w której przedstawia się mu możliwości wyjścia z danej sytuacji w zależności od powodów bezdomności. Skazany dostaje także informacje dotyczące bazy adresowej najbliższych noclegowni, schronisk i instytucji pomagających osobom opuszczającym zakłady karne. Wychowawca do spraw pomocy postpenitencjarnej, za zgodą skazanego, nawiązuje także kontakt z Patronatem w B. (instytucja wspomagająca skazanym wychodzącym na wolność) i telefonicznie ustala możliwość i zasady umieszczenia w w/w ośrodku.

Zakład karny w miarę potrzeby pomaga także w ustaleniu rent z tytułu niezdolności do pracy. Jeżeli istnieje taka potrzeba wychowawca do spraw pomocy postpenitencjarnej udziela w tej dziedzinie niezbędnych informacji, dostarcza wnioski i pomaga przy ich wypełnieniu. W przypadku komisji lekarskich, na prośbę skazanego tutejsza jednostka organizuje konwój celem dowiezienia skazanego do orzecznika ZUS.

W tutejszej jednostce powszechnie udostępniane są skazanym dwie przydatne im broszurki Stowarzyszenie (...)/J. - "Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne - uprawnienia", "Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne - baza adresowa",

Zakład Karny w ramach przygotowania skazanych do życia po zwolnieniu podpisał także porozumienie z Biurem (...) w Ł. dotyczące poradnictwa prawnego dla skazanych przebywających w tutejszej jednostce. Celem Mobilnego Punktu

Poradnictwa Obywatelskiego ZK C. jest zapewnienie osadzonemu wszelkiej pomocy sprzyjającej właściwemu przygotowaniu do zwolnienia i ułatwiającej readaptację społeczną poprzez prowadzenie doradztwa indywidualnego skazanym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i nie potrafiącym rozwiązać swoich problemów dotyczących spraw mieszkaniowych, rodzinnych, związanych z zatrudnieniem, zdrowiem itp.

Reasumując należy stwierdzić, iż te z pewnością środki, jakimi jednostka dysponowała w latach ubiegłych i w roku bieżącym rozdzielane były w sposób racjonalny.

IV. Zalecenia powizytacyjne.

Wyniki przeprowadzonej wizytacji obejmującej pełny zakres zagadnień określonych w § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie szczególnego zakresu sprawowania nadzoru penitencjarnego i pozwalają bardzo pozytywnie ocenić działanie administracji Zakładu Karnego w C.,

Nie stwierdzono żadnych istotnych uchybień w zakresie czynności administracyjnych wykonywanych przez funkcjonariuszy jednostki, ani w ich merytorycznej pracy penitencjarnej. Właściwa atmosfera panująca w jednostce, poprawne stosunki między administracją zakładu karnego a osadzonymi, odpowiednie warunki bytowe oraz rozwiązania organizacyjne sprawiają, iż faktycznie przestrzegane są tu prawa osadzonych, ale także należycie egzekwowane są ich obowiązki. Na uznanie zasługuje zwłaszcza ogromna inicjatywa Dyrektora tejże jednostki penitencjarnej w pozyskiwaniu do pomocy w readaptacji skazanych licznych instytucji, organizacji i stowarzyszeń, Realizacja zawartych z nimi porozumień pozwala znacznie wzbogacać ograniczone środkami finansowymi działania w zakresie organizacji czasu wolnego skazanych, ich kształcenia, zatrudnienia oraz przygotowania do życia na wolności.

Natomiast w celu jeszcze lepszego funkcjonowania zakładu zaleca się:

- prowadzenie w dalszym ciągu dokładnych badań osobopoznawczych skazanych odbywających karę pozbawienia wolności, a w szczególności dążenie do dokładnego rozpoznania środowiska osadzonych w celu wyeliminowania zdarzeń będących wypadkami nadzwyczajnymi;
- dalsze zabieganie o systematyczny spadek liczby osadzonych związanych z podkulturą więzienną;
- dążenie do zwiększenia - w miarę możliwości - obsady funkcjonariuszy i zmniejszenia ich obciążenia, z radykalnym ograniczeniem godzin nadliczbowych;
- dążenie do zmniejszenia - w miarę możliwości - liczby podopiecznych przypadających na jednego wychowawcę;
- dalsze dążenie do pozyskiwania nowych miejsc pracy, pomimo bardzo dobrych wyników dotychczas osiągniętych na tym polu.
- utrzymywanie w dalszym ciągu wysokiego wskaźnika ilości zatrudniania skazanych zobowiązanych do łożenia rat alimentacyjnych

Wyniki wizytacji stosownie do § 6 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie szczególnego zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego w dniu 08 października 2008 r. zostały omówione z Dyrektorem Zakładu Karnego w C. mjr mgr P. K.,

Stosownie do § 7 pkt 1 wyżej wymienionego rozporządzenia wyznaczam termin do dnia 06 lutego 2009 r. do poinformowania mnie o zakresie i sposobie wykonania zaleceń powizytacyjnych.

06 listopada 2008 r.

Sporządził:

SSO Roman Płoński

Kierownik Sekcji Penitencjarnej

Sądu Okręgowego w Łomży